

A
CSENGELEI ALAPFOKÚ
MŰVÉSZETI ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2021.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezetés	3
1. A pedagógiai program jogszabályi alapjai	3
2. Az iskola rövid története	3
3. Az iskola jogi státusza	4
II. A nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	6
1. Pedagógiai alapelveink	6
2. Iskolánk elvei és feladatai	7
3. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai	8
4. A nevelő-oktató munkák pedagógiai alapelvei	9
5. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai eljárásai	9
6. Nevelő-oktató munkánk eszközei	10
7. Az egyes művészeti tevékenységek cél- és feladatrendszerének meghatározása	10
III. A személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok	12
IV. A tehetség, képesség, kibontakozását segítő tevékenységek	13
V. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	15
VI. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, fejlesztése	16
VII. Az iskola működésének főbb szabályai	18
VIII. Az iskola tanulmányi ellenőrzési- és értékelési rendszere	21
IX. A tanulmányi eredmények elbírálásának elvei	23
X. A tankönyvek és tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei	26
XI. Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei	26
XII. Részvétel a rendezvényeken és a próbákon	27
XIII. Képzés rendje	27
XIV. Működési feltételek, fejlesztések	27
XV. Helyi tanterv	29
1. Zeneművészet – klasszikus zene	31
2. Táncművészet	69
2.1. Társastánc tanszak	70
3. Színművészet – bábművészet	76
3.3. Színjáték tanszak	77
XVI. Záró rendelkezések	93

I. BEVEZETÉS

1. A pedagógiai program jogszabályi alapjai

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. Törvény
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- A 32/1999. OM rendelettel módosított 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja.
- A 3/2011.(I.26) NEFMI rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és a kiadásáról szóló 27/1998.(VI.10.) MKM rendelet módosításáról.
- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
- Az 1/1998 OM rendelet 7. sz. melléklete: jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről.
- Az intézmény érvényes Szervezeti és Működési Szabályzata.

2. Az iskola rövid története

Iskolánk 2001. szeptember 1-jétől működik. Három tanéven keresztül Czifra Zoltán egyéni vállalkozó fenntartásában működő intézményben mind a négy művészeti ágon (zene, tánc, képző- és iparművészet, szín-és bábművészet) folyt oktatás.

Zeneművészeti ágon furulya, trombita, vadászkürt, harsona, tuba és ütőhangszerek oktatását kezdtük meg, de terveztük még klarinét, oboa, fuvola tanszak beindítását is. Képző- és iparművészeti ágon kézműves tanszakot, szín- és bábművészeti ágon színjátékot, táncművészeti ágon társastáncot indítottunk be. Az egyéni zeneoktatás mellett fontosnak tartjuk a zenei együttesek létrehozását, ahol a növendékek személyiségére is nagy hatással vagyunk. Formáljuk önbecsülésüket, önértékelésüket, egymáshoz való viszonyulásukat, egymásra figyelmüket. Így művészeti iskolánkban megalakult a furulyaegyüttes, fúvószenekar, ütőegyüttes.

Művészeti csoportjaink aktívan kiveszik részüket a település kulturális életéből, helyi rendezvények, megyei találkozók állandó résztvevői, valamint Csengele kultúrákövető szerepe is van a művészeti iskolának.

Az évek során az ütőhangszerek oktatását és a kézműves tanszak működését felfüggesztettük szakképzett tanár hiányában.

Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy növendékeink közül a legtehetségesebbek versenyeken, találkozókön mutathassák be tudásukat. Tánc- és színjátszó csoportjaink is versenyeken, találkozókön mutatják be produkcióikat.

2004-től A Főnix 2004 Művészetoktatási Alapítvány vette át az iskola fenntartását, amely azóta is az intézmény fenntartója.

Helyi nagy rendezvényeink: a Csengelei Fúvószenekari Találkozó, melyet minden év pünkösdi szombatján rendezzük meg. A másik a Csongrád Megyei Kistéleplések Hangszeres Versenye, mely április utolsó szombatján kerül megrendezésre a Magyar Kultúra Napjához kapcsolódva. Célunk ezek megrendezésével bebizonyítani azt, hogy az elszigeteltebb, kistélepléseken is élnek és dolgoznak nagyon tehetséges gyerekek, itt is szükség van a művészetoktatásra.

A művészeti iskola és a helyi önkormányzat is nagyon jó kapcsolatot ápol, anyagi és erkölcsi támogatást is nyújtanak. Az iskola pedig felvállalja a településen a kulturális élet mozgatóját is. Összehangoljuk a programokat, falunapokat, szomszédolót szervezünk, ahol a Népdalkör és Citerazenekar is fellép. Az idősebbek igényeit is figyelembe véve alakítjuk a helyi programokat.

3. Az iskola jogi státusza

3.1. Az iskola neve:

Csengelei Alapfokú Művészeti Iskola

3.2. Az iskola székhelye:

6765ngele, Deák Ferenc u. 25.

3.3. Az intézmény típusa:

Alapfokú művészeti iskola

3.4. Az iskola működési területe:

Csongrád megye,

3.5. Az iskola telephelye:

6765 Csengele, Deák Ferenc u. 25.

3.6. Az iskola alapítója és fenntartója:

Főnix 2004 Művészetoktatási Alapítvány

6728 Szeged, Hídverő u.108.

Bírósági bejegyzés száma, kelte: Pk 60. 086/2004/3. Szeged, 2004. június 18.

3.7. Az iskola jogállása:

Az iskola önálló jogi személy, vezetője a fenntartó által kinevezett igazgató

3.8. Az iskola alaptevékenységei:

Alapfokú művészetoktatás

- Államháztartási szakfeladatok rendje szerinti besorolása:

85203 Alapfokú művészetoktatás

852031 Alapfokú művészetoktatás zeneművészeti ágban

852032 Alapfokú művészetoktatás képző és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ágban

- Államháztartás szakágazati rendje szerinti besorolása:

852020 Alapfokú művészetoktatás

Ezen belül a 27/1998.(VI.10.) MKM rendelet szerint, lemenő rendszerben az alábbi művészeti tárgyak oktatása:	Valamint a 3/2011 (I.26.) NEFMI rendelet szerint felmenő rendszerben az alábbi művészeti tárgyak oktatása.:
<u>Zeneművészeti ág:</u> - furulya;	<u>Zeneművészeti ág:</u> Fafúvós tanszak : Furulya
- trombita; - kürt; - tenor-bariton; - harsona; - tuba;	Rézfúvós tanszak : Kürt Trombita Harsona-Tenorkürt-Baritonkürt Tuba
<u>Színművészeti ág:</u> - Színjáték tanszak	<u>Színművészeti ág:</u> - Színjáték tanszak
<u>Táncművészeti ág:</u> - társastánc tanszak	<u>Táncművészeti ág:</u> - társastánc tanszak

3.9.Vállalkozási tevékenység: nincs

3.10. Az iskola vagyona, a vagyon feletti rendelkezés:

- Az iskola működéséhez szükséges anyagi eszközöket a fenntartó bocsátja a rendelkezésre.
- Az intézmény tulajdonában ingatlanvagyon nincs
- A fenntartó által rendelkezésre bocsátott anyagi eszközökből vásárolt ingó vagyontárgyak az iskola saját tulajdonát képezik.

II.A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI.

1. Pedagógiai alapelveink:

A Csengelei Alapfokú Művészeti Iskola nevelési programja és tantervi irányelvei szakosított pedagógiai alapdokumentum, mely az iskola pedagógiai tevékenységét írja le.

Pedagógiai programunk tartalmazza iskolánk sajátos nevelési célkitűzéseit, feladatait, szakterületeit és azok tanszakait, tevékenységi formáit a pedagógiai tevékenység személyi, tárgyi feltételeit, eszközigényét.

A jelen dokumentum irányelveiben megfogalmazódik a művészeti nevelés célja, feladatai, a gyermek művészeti képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához szükséges feltételrendszer, a különböző művészeti területek, szakok és tanszakok programjai, tevékenységi formái, követelményei, valamint a művészetpedagógus feladatai.

A nevelés két alapvető tényezője: a pedagógus és a növendék egyenrangú félként vesz részt a folyamatban, közöttük aktív kölcsönhatás van.

A nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakulásában, a növendék aktiválásának kibontakozásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében.

Alkotó pedagógiai klíma megvalósítására törekszünk, melynek jellemzői egyfelől az igényesség, másrészt a növendékek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.

Lehetőséget kell adni minden általunk művelt tanszak – táncművészet, zeneművészet, színművészet, képzőművészet – egymás közti megismertetésére, bemutatására.

További fontos cél: kihasználni a különböző szakterületekről verbuválódó tantestület szakmai egymásra hatását, törekedni kell az oktató-nevelő munkában egymástól szerzett ismeretek saját szakmabeli hasznosítására.

Fel- és megismerni a tanulókkal a művészeti ágak komplexitását, egymást kiegészítő és erősítő hatását, ezzel érdeklődést ébreszteni bennük a társművészetek iránt.

Az iskolavezetés célja az itt dolgozó kollégák meglévő szakmai ismereteinek bővítése, valamint a további szak-párok képzésében való részvétel lehetőségének a megteremtésével a legmodernebb művészetoktatás alapjainak lerakása.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgás – képző műveltségének sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, kézügyességének fejlesztésére, gazdagítására.

Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra nevelni a célunk, hozzájárulni, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészet iránt. Feladatunk még a tanulók kreativitásának, improvizációs képességének, készségének kibontakoztatása.

Minden tanulónak biztosítjuk az egyén adottsági, képessége és tehetsége szerint az önmegvalósítás lehetőségét.

A harmonikus személyiségfejlődés érdekében a gondolkodási képességeket, az érzelmi-akarati jellemzőket, a testi és lelki egészséget egyaránt gondozzuk.

A tehetségek fejlesztését kiemelten kezeljük, a kreatív képességek kialakulásához pozitív környezeti hatásokat (motivációs tényezőket: kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, szorgalom, kitartás, becsvágy) biztosítunk.

A kommunikációs- és viselkedéskultúra elsajátításával kialakítjuk a tárgyi és személyes világukban való eligazodás képességét.

Reálisan önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irányt illetve pályát kiválasztását.

Az iskola alapvető céljának az oktató jellegű, értő, műélvező és befogadó magatartás elsajátítását. Ezt tekintjük fő feladatunknak, erre épülhet a tényleges alkotó tevékenység készségének kialakítása, eredményként pedig a pályaeorientáció.

2. Azokat az elveket és feladatokat soroljuk fel az alábbiakban, amelyek iskolánk tevékenységét fokozottan jellemzik:

- A növendék személyisége a pedagógus személyisége által fejlődik, ugyanakkor visszahat a pedagógus személyiségére. A művészetpedagógiában különös felelősség hárul szakmailag és morálisan a pedagógusokra.
- A művészetpedagógia a művészet gyakorlatából indul ki és tapasztalatok által jut el az általánosításokhoz, katalizátorként használva ezeket a művészeti gyakorlatban.
- Mind kognitív, morális, mind kreatív értelemben jelentősége van a dolgok, jelenségek pontos néven nevezésének, a fogalmi tisztaság igényének, a lényeg világos megfogalmazásának és kiemelésének.
- A kreatív tevékenység, a megismerés és alkalmazás során mindig az egyes műalkotás vagy kreatív feladat konkrétságából indul ki.
- A művészeti nevelésben fontos szerepe van a szokásautomatizmusnak, ezért az oktatás, a gyakorlás és a morális készségek kifejlesztése (különösen az első periódusban) a szoktatást állítja a középpontba.
- A készségfejlesztésben a dicséret módszerét helyezzük előtérbe, de gondosan vigyázunk, hogy dicséretet csak a valóban arra méltó megnyilvánulások kapjanak. A negatív megnyilvánulásokat következetesen és határozottan néven nevezük és gondoskodunk, hogy lehetőség nyíljon a kijavításukra.
- Iskolánkban többeket kell műélvezővé, mint művésszé nevelnünk. A művésznevelést is műélvezői alapállásból közelítjük meg. A művészi kreativitást a műélvezői kreativitás magasabb fokának tekintjük.
- A műélvezetben és a művészi kreativitásban egyaránt meghatározónak tartjuk a reális valóságlátást, ugyanakkor határozottan rámutatunk az öncsalás, önámítás értelmetlen és destruktív voltára.
- Az alkotói kreativitásban döntőnek tartjuk a követelmények adta szabályok betartását, a pontosság és az önfegyelem gyakorlását.
- Fontos számunkra az igényesség. Ezért mindig kicsit magasabbra helyezzük a feladatmegoldás mércéjét annál, mint amit kényelmesen teljesíthet a növendék. Ugyanakkor ügyelünk arra, hogy ne állítsuk őket megoldhatatlan feladatok elé. Az esetleges kudarcok sem tántorítanak el sem nem növendéket, sem oktatót újabb kihívások elfogadásától. A pedagógus kötelessége, hogy a kudarcot megfelelő egyensúllyal harmonizálja.

- Minden cselekedet pozitív vagy negatív követelményekkel jár. Nem a követelmény súlyossága a döntő, hanem annak belátása, hogy semmi sem marad előnyös vagy hátrányos követelmények nélkül.
- A fegyelem fontos tényezője az önállóság és a szabadság, de bármelyik túlsúly torzulást okozhat az alkotó tevékenységében. Az egyensúly fenntartása az oktató legfőbb feladatai közül való.
- Kevés dolgot teszünk kötelezővé, viszont sokat kívánatosá, választhatóvá különösen pedig vonzóvá. A döntés felelőssége a nevelőé, hogy a döntések megfelelő hatással és követelményekkel járhatnak.
- Tanulásban, gyakorlásban, kísérletezésekben nagy teret szánunk a próbálkozásoknak, egyéni elképzelések végrehajtásának, de a megalapozott bírálatnak is. Becsüljük a sajátos elképzeléseket, tiszteljük ezekben a személyiség önállóságát, de mindig megkívánjuk a felelősséget is.
- Összefoglaló értéknek tartjuk a mesterség tiszteletét, a megbízható mesterségbeli tudás igényét és követelményét. Alapvető értéknek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetünk megismerésének és megóvásának igényét, valamint más kultúrák, szokások megismerését.

Ruth Bang nyomán (A segítő kapcsolatok TK.: 1980, 83-86. oldal)

3. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai

Az iskola elsődleges célja az ismeretátadás, érték közvetítés, személyiségformálás, másodlagos célja az, hogy lehetőséget teremtsen az iskola tagjainak baráti kapcsolatok kiépítésére, az olyan alapvető szükségletek kielégítésére, mint a szeretet, elfogadás, biztonság, megbecsülés, önbecsülés, mely alapvető szükségletei az embernek és az önmegvalósításnak.

A tanítási-tanulási folyamat során strukturált tudást közvetítünk: az ismeretek megszerzésének, a megértés, az alkalmazás, a magasabb művészeti szintű illetve új körülmények között alkalmazás képességének kialakításával (kreativitás).

A személyiségfejlesztés céljait szolgálja a művészeti tevékenységre nevelés, a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarat, esztétikai stb.) és a szükségletek alakítása.

A tanulási tevékenység közben és a tanulói közösségi élet során fejlesztjük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, kommunikációs képességeit, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.

Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll: meglássuk, megláttassuk és tovább fejlesszük minden egyes gyermekben személyiségének saját értékeit.

Arra törekszünk, hogy növendékeinkben kialakuljon a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom.

A tehetséges növendékeink számára biztosítjuk kognitív érzelmi és szociális szükségleteik kielégítését (kognitív: lehetőség az önálló, önirányított önfejlesztésre, lehetőség a tapasztalatszerzésre, hatékony tanulási készségek kialakítására; érzelmi szükségletei: bátorítás az elmélkedésre, kérdésfeltevésre, kockázat-vállalásra; szociális szükségleteik: megtanulják az emberek tiszteletét, el tudják fogadni máságukat).

Valljuk, hogy a tehetség önmagában nem feltétlenül érték, csak akkor, ha a személyiség fejlődése legalább annyira lépést tart a tehetséggel. Nevelésünk tehát az egyoldalúság

ellensúlyozására a tehetség és az egész személyiség harmóniájának megteremtésére törekszik.

Pedagógiánknak alapvető célja egyrészt, hogy a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú növendékeket – képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítsünk fel a továbbtanulásra és a társadalomba való majdani beilleszkedésre, másrészt arra törekszünk, hogy növendékeink képesek legyenek a művészetek befogadására, értésére és művelésére, minél több művészeti ág iránti érdeklődésre, nyitottságra, művészszerető, művészetpártoló emberré váljanak és képesek legyenek művészetbaráttá nevelni környezetünket

4. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka alapelvei

- Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés áll, az egyéni képességek kibontakoztatása.
- A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített és ezáltal motivált munkában kell fejleszteni a növendékek felelősségtudatát, a kitartás képességét és az érzelmvilág gazdagodását.
- Tudatosítani kell a szűkebb és tágabb környezetből megismerhető értékeket.
- Erősíteni kell a humánus magatartásmintákat, szokásokat, a jellem formálásával szolgálni a gyermek személyiségének érését.
- Tudatosítani kell növendékeinkben a közösség demokratikus működésének értékét és jellemző szabályait.
- Olyan helyzeteket kell teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét.
- Fogékonnyá kell tenni gyermekeinket saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt.
- Erősíteni kell az Európához való tartozás tudatát és egyetemes értelemben is készíteni más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére.
- Intézményünk feladata, hogy felkarolja a Csongrád megyei ifjúság művészeti nevelését, s ezzel egyidejűleg hagyományainak ápolását, kulturális értékeinek megőrzését és népszerűsítését.

5. A nevelő-oktató munkánk pedagógiai eljárásai

- Az iskolában folyó nevelő-oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerében meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően visszajelzést, értékelést adunk a tanulók/növendékek fejlődéséről. Segítjük az önfejlesztő stratégiájuk alakításában őket.
- Kiskorú növendékeknél fokozatosan vezetjük át őket a játékközpontú cselekvésekből az iskolai tanulás tevékenységeiben.
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez (aktív részvétel az ismeretszerzésben), a feladat- és problémamegoldáshoz.
- Fejlesztjük a növendékek kreativitását, gondoskodunk egészséges terhelésükről, követjük érési folyamatukat, személyre szóló, fejlesztő értékelést adunk róluk.
- Értelmi és érzelmi alapozással formáljuk a személyiség erkölcsi arcukat, megismertetjük, gyakoroltatjuk a helyes magatartásformákat.
- Erősítjük a kortárskapcsolatokat.

- Formáljuk meggyőződésüket; előadások, magyarázatok, beszélgetések, önálló és közös elemző munkák, viták segítségével.

6. Nevelő-oktató munkák pedagógiai eszközei

A tanulók szociális érdeklődésére, képességeire épülve végezzük pedagógiai tevékenységünket a tehetségek gondozására és a személyiség gazdagodására irányultan.

- A pedagógiai eszközök megválasztásában kitüntetett szempontok:
  - Minden gyermek számára, az életkori jellemzők figyelembe vételével, képességeinek, érdeklődésének, valamint további céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat biztosítani.
  - Személyes példamutatással neveljük növendékeinket toleranciára, a máság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tisztántartására.
- Intézményünkben az alábbi csoportosításban az alábbi nevelési módszereket, eszközöket alkalmazzuk:
  - A meggyőzés, a felvilágosítás és a tudatosítás módszerei.
  - A tevékenység megszervezési módjai: megbízás, ellenőrzés-értékelés, játékos módszerek, gyakorlás.
  - A magatartásra ható módszerek:
    - Ösztönző módszerek: helyeslés, biztatás, elismerés, szereplési/bemutatói lehetőség, dicséret, oklevél, osztályozás, jutalmazás.
    - Kényszerítő módszerek: felszólítás, kizárás az iskolából.
    - Gátlást kiváltó módszerek, melyek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák: ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás.
- A nevelési módszerek különböző formái, változatai közül az alábbiakat alkalmazzuk leginkább:
  - Nyelvi (verbális) eszközök: beszéd, beszélgetés, mely lehet szabad vagy irányított, spontán vagy tervezett, egyéni vagy csoportos.
  - Nem nyelvi (non verbális) eszközök: mimika, szemmozgás, tekintet, testhelyzet, mozdulatok, gesztusok.

7. Az egyes művészeti tevékenységek cél- és feladatrendszerének meghatározása

7.1. Táncművészet:

A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.

A táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

Figyelembe vesz az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésre építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket.

7.1.1. Társastánc:

Társastánc tanszakos tanulóink szintén kisiskolás kortól egészen 22 éves korukig ismerkednek a táncművészet fortélyjaival, gyakorolhatják a standard és latin-amerikai táncok páros és csoportos formációit. Év közben számos szereplési lehetőséget biztosítunk számukra. A kiemelkedően tehetséges fiatalok egyesületi keretek között folytathatják tanulmányaikat, ahol nagy hangsúlyt fektetnek a versenyzésre, versenytáncosok képzésére.

A páros táncok ismerete, az együtt táncolás öröme az, amit át szeretnénk adni a gyerekeknek.

7.2. Zeneművészet

Az alapfokú zeneoktatás alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző zenei-hangszeres szakterületeken való jártasság megszerzését.

A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítse fel.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése. A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása. A zenei műszavak és jelenségük megismerése. A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése. A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése. Az értékes zene megszerettetése, a növendékek zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása. A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.

A zenei pályát választó növendékek felkészítése szakirányú továbbtanulásra. A növendékek rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése. A tanuló aktív muzsikálásra nevelése. Közreműködés egyéb intézmények kulturális rendezvényein. Az amatőr zenekarokban, kamaragyűttesekben, kórusokban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés. Cserekapcsolatok létesítése hazai és – lehetőség szerint – külföldi zeneoktatási intézményekkel.

7.3. Színművészet:

A képzés lehetőséget biztosít a színművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, ismereteinek gyarapítására, művészeti kifejező készségének kialakítására, a szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására.

Célja, hogy különböző dramatikus tevékenységformában, képességfejlesztő gyakorlatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációját.

Folyamatos fejlesztő tevékenység során a tanuló váljon képessé a dráma és a színház befogadására értelmezésére, színházi produktum létrehozására.

Készítsen fel:

- Drámai szövegek értő olvasására
- Színházi technikák tudatos alkalmazására
- Improvizációra
- Karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel
- Színészi játékokra
- Szerepek megformálására
- Rendezői instrukciók alapján végzett munkára
- Színházi előadások elemzésére, élvezetére

III. A SZEMÉLYISÉG FEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A személyiség:

Olyan egyedi és megismételhetetlen, dinamikus, funkcionális rendszer, mely veleszületett testi és idegrendszeri sajátosságai bázisán, a társadalmi és természeti környezettel való folyamatos kölcsönhatásban, állandó fejlődés és változás folyamatában „én tudata” birtokában többé-kevésbé tudatos viselkedésválasztással határozza meg önmagát.

A személyiséget a biológiai tényezők (öröklés) és a környezeti, nevelési hatások – egymással szoros kölcsönhatásban – együttesen határozzák meg. A környezeti hatások befolyásolják, hogy az adottságból mi, mikor és miképpen valósul meg. Ezen tényezők között a legjelentősebb a nevelés-oktatás személyiségformáló hatása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok négy területre bonthatók:

- a) Az értelem kiművelésére (kognitív kompetencia)
- b) Segítő életmódra nevelésre (szociális kompetencia)
- c) Egészséges és kulturált életmódra nevelésre (személyes kompetencia)
- d) A szakmai képzés alapozására (speciális kompetencia)

Az alapfokú művészetoktatás ezen területek gondozására nem azonos súllyal biztosít lehetőséget. Képzési rendszerünkben az első és a negyedik terület kap nagyobb hangsúlyt.

Személyiségfejlesztést akkor végezhetünk eredményesen, ha ismerjük tanítványainkat és tisztában vagyunk a kitűzött célokkal, valamit helyesen választjuk a fejlesztés módszereit.

Alapvető iskolai módszerek a tanulók megismeréséhez: beszélgetések, célzott megfigyelések, a tanulói munkák elemzése, a felmérések különböző fajtái. A személyiségformálás elengedhetetlen része az önértékelés fejlesztése. Erre az egyik legjobb módszer a szóbeli kommunikáció. A tanári vélemény akkor motiváló, ha először a pozitívumokról ad visszajelzést, csak azután szól a hiányosságokról.

A szóbeli megnyilatkozások bővítik a tanuló szókincsét, fejlesztik a metakommunikációs képességeket. A határozott fellépés kialakításában is pozitívan hatnak.

Az iskola sajátosságából adódóan fejlesztő hatásúak: a koncerteken való szereplés, a közösségi és egyéni kiállításokon való részvétel, a pályázatok adta lehetőségek széleskörű kihasználása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok rendszerét a pedagógiai alapelvekből, célokból, feladatokból, eljárásokból és eszközökből vezetjük le.

A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét.

A művészetek táplálják a növendékek kialakuló érzésvilágát, egyfajta minőségre való igényességet alakítanak ki bennünk, s egyben szűrőként is szolgálnak az őket ma érő ingerözüben.

A művészeti nevelés biztosítja a személyes tapasztalatszerzést, mint tanulási módszert. A tanulók élményszerűen tapasztalják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a táncművészetben, valamint a képző- és iparművészetben ötvözödnék.

A művészeti neveléssel lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden tanuló élje át valamely/bármely területen a siker élményét, és ezzel fejlödjön önismerete és erősödjön egészséges önbizalma.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a növendékekben a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség. A művészeti nevelésünk megalapozza a tanulók esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A művészeti oktatás által létrejött pozitív élmények hozzásegítenek azokhoz az emberi tulajdonságokhoz, magatartási szokásokhoz, amelyek a műveltség területén az eredményes haladás, szereplés öszteveői. A művészeti oktatás nevelő hatását lemérhetjük a közismereti tárgyak mindegyikével, a tanulók magatartásában, értelmi, etikai, esztétikai fejlődésében. A naponkénti gyakorlások, művek, koreográfiák megtanulásának eredményeképp fejlődik a memória, a motívumsorok, dallamok és dalszövegek naponkénti memorizálása edzi a bevésés képességét. A kiművelt növendék mozgáskultúrája is hatványozottan fejlődik. A tempó és dinamika betartása, a tánclépések megtanulása a figyelem, a koncentráció állandó munkáját igényli, ezeket fejleszti. A koreográfiák előadása különös figyelem-összpontosításra és rendre is szoktat. A vizuális képességek elsajátítása nagyban befolyásolja a körülöttük lévő vizuális élmények minőségi befogadását. A művészeti iskolába járó növendékek „szép” iránti elkötelezettsége, igényessége fokozatosan megnyilvánul a munkához való hozzáállásukban és a magatartásuk kulturáltságában is.

IV. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG, KIBONTAKOZÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A tehetség a harmónia iránti sajátos igény megmutatkozása. A tehetséges ember az átlagosnál érzékenyebb a diszharmóniára, ezáltal késztetést érez a harmónia helyreállítására. Innen ered a tehetséges emberek sokszor tapasztalható vagy látszólagos kiegyensúlyozatlansága, a megszokott viselkedési normákkal való szembeállítás. A tehetséges tanuló nagyobb figyelmet, több toleranciát és megértő törödést igényel a nevelötől.

Intézményünk alapvető funkciója: a tehetségek gondozása, veleszületett vagy szerzett képességeik továbbfejlesztése, megtalálni számukra azt az „utat”, amelyen elmélyülten és eredményesen törhetnek előre és az átlagosat túlhaladó teljesítményekre képesek.

A tehetséges gyerekek nem egyformák. Legfontosabb személyiségjegyük az eredetiség. A kreatív gyerekekre általában magas fokú tudásvágy, kíváncsiság, belső teljesítménykényszer, nagyfokú autonómia, önbizalom, szabad kommunikációra törekvés, csökkentett mértékű alkalmazkodás, az elnyomás és a korlátozás elleni védekezés, a szociális korlátok áthágása jellemző.

A tehetséggondozásban nincs egy igazi út, amely minden gyermek számára járható. Az, hogy milyen programokkal és módszerekkel lehet egy-egy tehetséges gyerekkel vagy csoporttal foglalkozni csak bizonyos információk birtokában lehetséges megtervezni.

Ezek:

- Az érintett gyermek, gyermekek kora.
  - Milyen szinten állnak, mit tudnak?
  - Milyen motivációk inspirálják, milyen a feladat iránti elkötelezettségük?
  - Mit tud a pedagógus szakmailag nyújtani?
  - Mennyiben lehet számítani a családi háttér támogatására?
  - Milyen feltételrendszer mellett dolgozik a pedagógus?
  - Mennyi időt és energiát tud és akar befektetni ebbe a munkába a pedagógus?
  - Milyen elismerés és kik részéről várható a nevelő extra teljesítményéért?
- Mindezek tisztázása után a növendékek, szülők bevonásával a lehetséges módszereket közösen megválaszthatjuk.

Ezek:

- a) „minőségi” csoportba irányítás (egyéneként eltérő időben) kimagasló tehetségek esetében.
  - b) Évugratás, vagy léptetés: amikor egy tanévben esetleg 2 év anyagát is minden nehézség nélkül képes elsajátítani a gyermek.
  - c) Gazdagítás, dúsítás: hogy a tanévi anyagot az idő 2/3-a alatt sikerült feldolgozni és fennmaradó 1/3-nyi időben a növendékek egyéni fejlesztő programokkal dolgoznak.
- A művészi képességek (rajz, zene, táncművészet stb.) rendszerint korán megmutatkoznak, de a motivációs akarati tényezőktől, a környezet serkentő-gátló hatásától is függ, hogy lesz-e belőlük művészi tehetség.

A tehetség megmutatkozásának, bizonyításának, a tehetség mértékének megállapítására alkalmas tevékenységi formák az alábbiak:

- Pályázatokon való részvétel (nemzetközi, megyei, városi szinteken)
- Versenyeken való részvétel (házi, városi, országos, nemzetközi)
- Külső rendezvényeken (más iskolai, városi, külföldi) való szereplés
- Való szereplés – tánc, színjáték tanszakok
- Gálaesteken, tanévzárókon történő fellépések
- Helyi tárlatokon való bemutatkozás
- Szaktáborokon való részvétel

A tehetség oktatása nem pusztán a tantervi keretek közé szorított információ-közvetítéséből áll, sokkal inkább olyan folyamatként kell felfogni, amely állandó tökéletesítésre ösztönöz az egyén saját képességeit, készségeit illetően.

A tehetséggondozás feltételei:

- A tehetség kutatása, felismerése;
- Megfelelő tárgyi-technikai feltételek biztosítása;
- Napi kapcsolattartás az azonos növendékek oktatók-nevelők között;
- Olyan oktatási légkör biztosítása, amely leküzdí a kreativitással szembeni akadályokat (pl.: az elmagányosodás érzését, kortársak megvetését, hibáktól való szorongás érzését, stb.);
- A tehetséges pedagógusok, akik nélkül eredményesen nem lehet tehetségeket nevelni-oktatni.

A tanári munka professzionális szakma. Azt a pluszt, amitől sokan alkotó művészetnek is tekintik – a pedagógus személyisége adja hozzá.

Felelőssége abban áll, hogy a reá bízott minden ember egyedi és megismételhetetlen. Ezért az e „szakmát művelők személyisége és erkölcsi arculata oly mértékig feltétele a sikeres pályafutásnak, mint a szaktudásuk.”

V. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja.

Követelmények:

- Legyenek a tanulók nyitottak, megértők különböző életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt, becsüljék meg ezeket!
- Ápolják közvetlenül is a nemzetközi kapcsolatokat!
- Kapcsolódjanak be a tanulók a közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába!
- A tanulók szerezzenek tapasztalatot a környezeti konfliktusok közös kezelésében, megoldásában!

Iskolánkban a táncművészeti, színművészeti, képzőművészeti ágak jellegénél fogva csak csoportos órák vannak. Ebből következően a növendékeknek számos alkalommal van lehetőségük közös produkciókkal közönség elé állni.

Ezen alkalmakkor kidomborodik a tanulók egymásrautaltsága, hiszen a csoport sikere az egyéni produkciókon is múlik. Ez mindenképpen fokozza a közösségérzést, a közösségért való munkálkodást is. A művészeti képzés során végzett közös táncolás, a színjátszás, s az alkotás öröme, mind-mind közösség- és személyiségfejlesztő hatással bír.

Tapasztalatinkból tudjuk, hogy a növendékekkel tett kirándulások, más településeken való szereplések, más települések művészeti csoportjainak fogadása, baráti kapcsolatok, ismeretségek kialakulásának lehetőségét hordozzák magukban.

Iskolánk meghatározó alapelve a gyermekközpontság

Az iskola az egyes gyereket állítja a nevelés középpontjába. A pedagógusok személyes kapcsolataikkal, egyéni bánásmóddal teremtik meg a feltételeket az egyén fejlődéséhez. Az egymást választó, közösen tevékenykedő gyerekek – ha erre igényük megvan – közösséggé válhatnak. Ezeket a törekvéseket segítjük, hogy az egyének a normát közvetítő közösségében alapozhassák szuverenitásukat.

A gyermekek számára törekszünk a testi biztonság mellett, az érzelmi biztonság megteremtésére is. Minden tanuló érezze jól magát az iskolában, vegye körül kellemes környezet. A gyerekek egyéniségéhez empátiával, azt elfogadva közeledünk. A fejlesztésükhöz igénybevett időt optimálisan hasznosítjuk. Fontosnak tartjuk, hogy az iskolában értelmes rend és fegyelem uralkodjék.

A gyermekek testi, lelki és szellemi fejlődéséhez kedvező és inger dús környezetet teremtünk. Segítjük őket eligazodni az információk világában. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a személyességnek. Nagyra értékeljük a pedagógus személyes hitelességét és példaadását.

A tanár felelőssége, hogy mindenki számára a neki éppen legmegfelelőbb ismeretet és képzést nyújtsa. Minden gyermek azt kapja, ami számára a legfejlesztőbb.

A szülőkkel való kapcsolattartás igen fontos. A szülők igénylik a fegyelmezett munkára, igényességre nevelő pedagógiai programot, melyben kiemelt helyen kell, hogy szerepeljen a tanulmányi munka.

Pedagógiai munkánk során az emberi értékek és személyes tulajdonságok kiemelt fontosságúak

Szociális hátrányok leküzdése:

A gyerekek védelmét, pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó támogatást a törvény biztosítja.

A törvényi szabályokon túl kiemelt feladatai közé tartozik az iskolának az átmenetileg vagy tartósan rossz helyzetbe került családok gyermekeinek támogatása, a lemorzsolódás megakadályozása.

Külön figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű tehetséges tanulókra. Pályázatokon, versenyeken való részvétellel hátrányaikat csökkentjük.

A gyerekek jelenlegi értékválasztásnak jellemzői:

A gyerekek értékválasztását és személyes tulajdonságait iskolai gyakorlatunkban két motívum befolyásolja: a napjainkban folyó értékrendeződés és a családok kultúrákövetítő képessége.

A családok életstílusa, kulturális szintje erősen differenciált. A tanulók neveltsége, magatartása és munkakultúrája is ezt a változó képet tükrözi. Naponta tetten érhetők az értékek átrendeződésének negatív tendenciái. Csökken a családok mintaadó szerepe, s felértékelődött a gyerekek társas kapcsolatainak hatása. Egymás között szabadosabbak. Ezért is fontos hangsúlyozni az interperszonális kapcsolatok szerepét. Az esetlegesen ingerszegény otthoni környezet nem segíti az érzelmi gazdagodásukat.

VI. A SZÜLŐK, A TANULÓK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, FEJLESZTÉSE

Intézményünk pedagógiai programjában meghatározott céljaink elérése érdekében nevelő-oktató munkánkat úgy szervezzük, hogy a törvényi előírásoknak megfelelően azok a tanulók érdekeit és a szülők elvárásait szolgálják.

A tanulók és a pedagógusok együttműködésének fórumai:

- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban, vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.
- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról, az őket érintő kérdésekről az iskola honlapjáról tájékozódhatnak.
- Illetve:
  - Az iskola telephelyenként kijelölt pedagógusa tájékoztatja.

- A főtárgyi szaktanár tájékoztatja.
- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják,
- valamint, az iskola honlapjáról kaphatnak információkat.

Szülő és a pedagógusok együttműködésének formái:

- Szülői értekezletek:

Feladata:

- a) A szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása.
- b) A szülők tájékoztatása
  - Az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról.
  - Az országos és helyi közoktatási-politika alakulásáról, változásairól.
  - A helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról.
  - Saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról, a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről.
  - Az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról.

- c) A szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatának összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé a szülői képviselő útján történik, kíváncsiak szerint.

Gyakorisága:

tanévenként két alkalommal, ha a szülők ezirányú igénye szükségessé teszi.

Az első a tanévkezdés nehézségein igyekszik könnyíteni, kitűzi a tanév nevelési és oktatási céljait, a szülőkkel közösen kialakítja az éves programot.

A második összegzést ad az elmúlt tanévről, az év során tapasztalt megbeszélésével, az addig végzett nevelőoktató munka értékelésével foglalkozik.

Szükség esetén rendkívüli szülői értekezletet tartunk (rendkívüli esemény, külföldi utazás, rendezvények stb.)

Az iskola részéről részt vesznek a tanszaki főtárgyi tanárok, az igazgató vagy helyettese.

Fogadóóra:

A tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás, stb.) Minden pedagógus havi egy alkalommal a szülők rendelkezésére áll.

- Nyílt tanítási napok:

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és a közösség iskolai életéről.

Gyakorisága évi egy-két alkalom.

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

- Írásbeli tájékoztató:

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről illetve a különféle iskolai vagy csoport egészét érintő programokról.

Eszköze a tájékoztató füzet, a postával kézbesített levél, a faliújság.

- Iskolai rendezvények, bemutatók.

Versenyek, fellépésekre való szülői kíséret.

- Alkalmi beszélgetések

- A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatójával, nevelőtestületével.

VII. AZ ISKOLA MŰKÖDÉSÉNEK FŐBB SZABÁLYAI

1. Az iskola finanszírozása, bevételei.

Az iskola állami finanszírozású, fenntartója költségvetésén keresztül jut a támogatáshoz. Működését a fenntartó Főnix 2004 Művészetoktatási Alapítvány az állami támogatásból /normatíva/ finanszírozza.

Bevétele a térítési díjból realizálódik. Tanévenként és tanulónként térítési díjat szed.

A térítési díj meghatározásáról az iskola igazgatója gondoskodik a vonatkozó rendelet alapján.

Az a tanuló mentesül a térítési díj fizetési kötelezettsége alól, aki rendszeres nevelési támogatásban részesül és erről jegyzői határozattal rendelkezik.

2. A tanszakvezetői munka tartalma, a tanárok intézményi feladatai

A tanszakvezetők, csoportvezetők meghatározzák, megszervezik a tanítás időrendjét. Szervezik és elvégzik a nevelési feladatokat. Elvégzik az előírt adminisztrációs feladatokat. Részt vesznek a felvételi és vizsgáztatási eljárásokban.

Figyelemmel kísérik a tanulók tanulmányi előmenetelét. Kapcsolattartási kötelezettségnek tesznek eleget a szülők felé. Közreműködnek a tanítási helyiségek beosztásában. Megszervezik a tanórán kívüli tevékenységet és részt vesznek azok lebonyolításában. Közreműködnek az iskolai közösségi programok, megemlékezések szervezésében és lebonyolításában. Közreműködnek az iskola és a város közös rendezvényein.

3. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A művészeti iskolában elsősorban a tehetségek kibontakoztatása, gondozása a fő cél. A sajátos oktatási helyzetből és a tanulói összetételből adódóan a tehetséggondozásnak sokféle szerepe és lehetősége adódhat.

A tudatosság, a folyamatos megújulást segítő útkeresés, a komplexitás alapvető meghatározó a tehetséggondozásban.

Fő feladat a tehetségek felismerése és fejlesztése. A felismerés gyakran nem egyszerű feladat, mert az átlagon felüli képességek nem mindig nyilvánulnak meg egyértelműen a teljesítményekben. Az intézmény önmeghatározása szempontjából fontos, hogy valós igényekre alapozzunk. Lényeges meghatározó szempont, hogy kik jelentkeznek iskolánkba. Ebből adódik a sajátos és egyéni eljárások szükségessége.

Döntő a pedagógus személyisége. Számítalan módszert választhat, hogy hatékonyan gyakorolja ebbéli feladatát. Egysíkú, színtelen, fantáziatlan, motiválatlan tanártól nem várható el a tehetséggondozás feladatának eredményes végzése.

A pedagógus feladata a növendékek bemutatkozásának előkészítése, felkészítés az önálló szereplésre, produkciók és alkotások létrehozásának segítése, azok bemutatásának szervezése.

4. A szülő, a tanuló, a pedagógus, és az intézmény partnereinek kapcsolattartása.

Intézményünkben a tanulók tanulási, foglalkozási ideje szabadidőben van, Iskolai életünk lényeges vonása az önkéntesség összetartó ereje / az önkéntesség okán/ sokkal törekenyebb mint más oktatási formákban. A diákönkormányzat működési területei az iskolai csoportok /zenekarok, színjátszó csoportok, tánc csoportok, képző és iparművészeti csoportok/ A tanulókat az általuk választott diákképviselők képviselik az iskolai fórumokon.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről és munkáról, az aktuális feladatokról az igazgató, a csoportvezető/ főtárgy tanár/ szóban, vagy írásban tájékoztatja.

A tájékoztatás fórumai a szülői értekezletek, a fogadóórák, a nyílt napok és bemutatók, növendékhangversenyek, tanszaki bemutatók, írásbeli tájékoztatók, valamint az iskola honlapján megjelenő híryanagok és közlemények. A fórumok időpontjairól az iskolai munkaterv ad tájékoztatást.

A szülők kéréseit, javaslataikat, véleményeiket szóban vagy írásban, személyesen, vagy választott képviselő útján közölhetik az iskola igazgatójával, tanáraival, tisztségviselőivel.

Az iskola külső kapcsolatait igazgatói szinten építi. A kapcsolatok kibontása, működtetése a tantestület és a tanulóközösség feladata.

Kapcsolatok építése, kapcsolatápolás

Iskolánk tanulói főként a város és városkörnyék általános iskoláiból kerülnek ki, ezért számítunk az intézmények segítségére tanulói létszámunk szervezésében. Rendezvényeinket velük egyeztetve szervezzük /koncertek, tanszaki bemutatók, kiállítások/, részt veszünk rendezvényeiken, műsorokat, programokat adunk számukra.

Csoportjaink /zenekarok, tánc csoportok/ műsorokat adnak a szociális intézményekben, klubokban is.

Iskolánk a település közművelődési bázisát képezi.

Fúvószenekarunk szerepel a városi megemlékezéseken, koszorúzásokon. Országsszerte meghívásoknak tesz eleget. Saját szervezésű rendezvényein népszerűsíti iskolánkat, településünket is.

5. A tanuló részvétele az intézményi döntési folyamatokban.

A tanulók az intézményi döntésekben diákképviselőjük által vesznek részt. A diákképviselőt diákközgyűlésen választják. A diákképviselőt a nevelőtestület ajánlja. A választott diákképviselő az iskola teljes közösségét képviseli. Véleményezési jogokat gyakorol házirend, a szervezeti és működési szabályzat őket közvetlenül érintő pontjaiban és az iskolai munkaterv megfelelő pontjaiban. Véleményüket és döntéseiket, aktualizált egyeztető fórumokon közlik.

Véleményt nyilváníthat valamennyi olyan iskola kérdésben és döntésben, ami érinti a diákközösséget. Ilyenek a versenyek, beszámolók, működési rendek.

6. Alkalmassági vizsga, művészeti alapvizsga, művészeti záróvizsga.

Az alapfokú művészeti iskolába nincs felvételi vizsga.

A felvételi alsó korhatár 6, a felső korhatár 21 év.

Hivatalos bizonyítvánnyal rendelkező beiratkozó a tanulmányait a következő évfolyamban folytathatja.

Az iskolába jelentkező tanuló az első jelentkezése alkalmával a művészeti területet érintő alkalmassági vizsgán vesz részt. A vizsgán a művészeti ágra alkalmasságát kell vizsgálni.

Az alkalmassági vizsgát az igazgató szervezi, a tanszakvezetők közreműködésével.

Ha a tanuló a jelentkezés alkalmával magasabb képzettségi szinttel bír az adott művészeti ág területén magasabb évfolyamba is felvehető a vizsgabizottság javaslata alapján.

A vizsga tematikáját a szaktanár dolgozza ki és az igazgató hagyja jóvá.

Az alkalmassági vizsgáról feljegyzés készül.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga szabályait az iskola házirendje tartalmazza.

Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltétele, hogy a tanuló az utolsó alapfokú évfolyamot, ill. az utolsó továbbképző évfolyamot eredményesen elvégezte.

A vizsgára jelentkezni kell.

A vizsgakövetelményt a tantervi program figyelembevételével kell meghatározni.

A követelményeket a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Szükség esetén átdolgozza.

Az országos művészeti tanulmányi versenyen elért helyezés, valamint a verseny követelményeinek teljesítése mentesít a vizsga alól.

Szolfézs tantárgyból előrehozott vizsga tehető.

A vizsga tárgyait külön osztályzattal kell minősíteni.

Elégtelen minősítés esetén az adott tárgyból javítóvizsgát kell tenni.

7. Magasabb évfolyamba lépés feltételei.

Magasabb évfolyamba léphet az a tanuló, aki az előző évfolyam követelményeinek eleget tett, és erről bizonyítványt kapott.

Magasabb évfolyamba az a tanuló léphet, aki a tanév feladatait teljesítette, vizsgakötelezettségének eleget tett, és erről sikerét bizonyító osztályzatot kapott.

Felvétel a művészeti iskolába

Felvételi korhatár 6-21 év /a tanulói felső korhatár 22 év/

Felvételi vizsga nincs. Hivatalos bizonyítvánnyal rendelkezők a tanulmányokat iskolánkban folytathatják.

8. A hátrányos megkülönböztetés tilalmáról és az esélyegyenlőségről.

Iskolánk nem elkötelezett egyetlen vallás és világnézet irányában sem, ezekben a kérdésekben semleges marad, illetve lehetőséget biztosít a művészeti önkifejezés morálisan elfogadható megvalósítására a művészetek bármely területén.

Iskolánkban nem teszünk különbséget a tanuló vallása, nemzeti- etnikai hovatartozása, nemzetiségi származása, vagyoni helyzete, neme, habitusa, cselekvőképességének korlátozottsága és egyéb helyzete miatt.

Iskolánk minden tanulója számára biztosítjuk az előírt szintű szolgáltatásokat, minden

segítségét megadunk képességei tehetsége kibontakoztatásához.

VIII. AZ ISKOLA TANULMÁNYI ELLENŐRZÉSI- ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Az alapfokú művészetoktatásban való részvétel önkéntes alapon történik, ezért az ellenőrzésnek más szerep van, mint a kötelező oktatásban. Az állandó kontroll szerepét tölti be az oktatás során.

A művészetoktatásban az ellenőrzés nem más, mint folytonos referencia a készségek kialakításáról, azok stádiumáról, állapotunkról. Az ellenőrzés célja a végzett munka értékelése, a nevelés-oktatás eredményességének megítélése, a működés jogszerűségének vizsgálata és biztosítása.

Ellenőrzési területek:

- A szakmai tevékenységgel összefüggő ellenőrzési feladatok (nevelő-oktató munka ellenőrzése)
- Gazdálkodási tevékenységgel kapcsolatos ellenőrzési feladatok, amik közvetlenül a nevelési feladat ellátásához kapcsolódnak (munkaerő-bérgazdálkodás, készlet- és energiagazdálkodás, tárgyi eszközgazdálkodás, érdekeltségi rendszer stb.).
- A folyamatos belső ellenőrzés megszervezéséért, hatékony működéséért az iskola igazgatója a felelős.

A belső ellenőrzési rendszer átfogja az iskolai nevelő-oktató munka egészét az intézmény, mint költségvetési szerv egész tevékenységét és biztosítja az ellenőrzés során felmerülő hibák, helytelen intézkedések kellő időben történő feltárását, fokozza a munka hatékonyságát.

Az iskola belső ellenőrzésekor az alábbi követelményeket kell figyelembe venni:

Segítse elő a nevelés-oktatás hatékonyságának javulását: a tantervi követelményeknek megfelelően kérje számon az eredményeket a pedagógusoktól, segítse elő a szakmai, gazdálkodási és egyéb feladatok legésszerűbb, leggazdaságosabb ellátását, továbbá a belső rendet, a tulajdon védelmét, legyen a fegyelmezett munka megvalósításának eszköze, támogassa a helyi kezdeményezéseket, ugyanakkor kellő időben jelezze az intézmény működése során felmerülő megalapozatlan, helytelen intézkedéseket, hibákat, az ellenőrzés tartsa tiszteletbe a nevelők módszertani önállóságát, ezáltal az elért eredmények tükrében értékelje tevékenységüket.

Az ellenőrzés szintjei:

Az intézmény ellenőrzési terve rendelkezésre áll, tartalmazza az ellenőrzés szintjeit:

- Intézményvezetői
- Intézményvezető helyettesi

Az ellenőrzést végzőknek jelentési és beszámolási kötelezettségük van az intézményvezető számára.

Az ellenőrzés jellege lehet: időszakos, állandó, kiemelt, speciális, bejelentett, bejelentés nélküli, alkalmoszerű.

Az ellenőrzés lebonyolításának legfontosabb szabálya a tervszerűség.

Az ellenőrzési terv az alábbiakat tartalmazza:

- Az ellenőrizendő területeket, szaktárgyakat, szervezeti egységet,
- Az ellenőrzés célját (témaellenőrzés, célellenőrzés, utóellenőrzés),
- Az ellenőrzés jellegét,
- Az ellenőrzés formáját,
- Az ellenőrzést végző személy, személyek megjelölését,
- Az ellenőrzendő időszak megjelölését (kezdő és befejező időpontját).

Az ellenőrzés formái:

Óraellenőrzés,
Tanórán kívüli tevékenység
Beszámoltatás, előadások, hangversenyek
Írásos dokumentumok vizsgálata,
Eredményvizsgálatok, felmérések,
Helyszíni ellenőrzések.

Az intézményben folyó munka értékelése, mérése

Az értékelés alapja az ellenőrzés során szerzett tapasztalat jelenti a végzett munka eredményeinek (jó és rossz) számbavételét. Az értékelés célja a jobbítás és az ezzel kapcsolatos újabb feladatok meghatározása. Az alábbi értékelési formákat alkalmazzuk attól függően, hogy milyen területet vagy kit és mit értékelünk:

- Jelentések,
- Beszámolók (nevelőtestületnek, fenntartónak),
- Egyéni vagy csoport megbeszélések,
- Minősítések (dolgozói),
- Különböző jellegű értekezletek (osztályozó, év végi, félévi, nevelési).

- A tanulók értékelésének formái:

- Írásbeli
- Szóbeli

- Az írásbeli értékelés fajtái:

Szöveges (az előképzőben)

1-5 skálájú érdemjeggyel (alapfokon, továbbképzőben).

Az értékelés alapja és fokmérője: az alapfokú művészetoktatás követelményeinek teljesítése, illetve értékeljük a tanuló hozzáállását, azaz szorgalmát az iskolai tevékenysége során.

- Az értékelés gyakorisága :

Írásban félévkor és évvégén történnek. A vizsgák anyaga az adott év anyagára épül. Vizsgateljesítménynek elfogadható nem iskolai produktum is) koncert, előadáson való részvétel stb.) A képző- és iparművészeti vizsga a vizsga kiállítási produkció létrehozásával, ennek értékelésével történik. A színjáték tanszagos vizsgája produkció értékelésével történik. A vizsgára való felkészítés egész tanévre történik. A vizsgát megelőzően fokozott figyelemmel kell lenni a vizsga megvalósítására. A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam elvégzését követően művészeti alapvizsgát tehet, az utolsó továbbképző évfolyam

elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet. A művészeti alap- és záróvizsgát a jogszabályban előírtak szerint kell szervezni.

- A mérés:
A tanulási eredmények értékelésének 3 típusa közül (diagnosztikus, formatív, szummatív) intézményünkben a formatív a produkciók minőségének folyamatos visszajelzése mellett a szummatív értékelés fog dominálni, melynek célja egy hosszabb tanulási szakasz eredményeinek megállapítása. Az alapfokú művészetoktatás következménye és tantervi programja a teljesítendő, elvárható követelményeknek a tudását az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írja elő a tanulóktól, ezzel lehetőséget kíván adni a tudásuk elmélyítéséhez, az egyéni fejlődési különbségek, a gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelem-bevételéhez.

A tanuló értékelése

A pedagógus a tanuló tudását, teljesítményét tanítási és közben rendszeresen (havonta) érdemjeggyel értékeli. A felnőtt tanulók értékelésénél és csoportos művészeti oktatásnál a havi osztályzattól el lehet tekinteni. A tanév folyamán a tanulók munkáját részjegyekkel is értékelhetjük. A részjegyeket célszerű egy-egy kisebb feladat elvégzésére ösztönző célzattal adni. Az érdekjegek, illetőleg az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmező eszköz.

Az osztályzás a tantervi követelmények, valamint a tanulók gyakorlati és elméleti eredményeinek egybevetése alapján történik:

- A főtárgy, a táncművészet és a színművészeti tanszakok esetén adható érdemjegy: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).
- Előképző: kiválóan teljesített, jól teljesített, megfelelően teljesített, felzárkóztatásra szorul.

IX. A TANULMÁNYI EREDMÉNYEK ELBÍRÁLÁSÁNAK ELVEI:

Az egyes tantárgyak érdemjegyeinek megállapításakor a tantervi követelményekhez viszonyítva elsajátított ismeretek és készségeket, azon technikai és zenei megformálási művészei fokát, a tanuló érdeklődését és figyelmét, kifejező képességét és önállóságát célszerű figyelembe venni.

Jeles (5) osztályzatot érdemel az a tanuló, aki az elbíralt tanulmányi időszak teljes tantervi anyagát a követelményeknek megfelelően, tökéletesen ismeri, és azt a feladatok megoldásában kiválóan és magabiztosan alkalmazza. A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg, és azokat életkorának megfelelően, kiválóan alkalmazza. Szóbeli és írásbeli munkái is önállóságra vallanak.

Jó (4) osztályzatot érdemel az a tanuló, aki az elbíralt tanulmányi időszak teljes tantervi anyagát jól megértette és elsajátította, ebből az alapvető részeket tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza.

Munkájában kielégítő önállóságot mutat, mondanivalóját korához mért fejlettséggel, helyesen képes megfogalmazni és előadni.

Közepes (3) osztályzatot érdemel az a tanuló, aki az elbírált tanulmányi időszak tantervi anyagának alapvető ismereteit kezdetlegesen sajátította el, mechanizmusbéli nehézséget leküzdötte, a lényegesebb kérdések megoldásában némi nehézségek mellett elfogadható eredménnyel azokat alkalmazza. Munkáiban kisebb bizonytalanságot mutat, amelyet a tanár segítségével le tud küzdeni. Kifejezőképessége nem hibátlan, de elfogadható.

Elégséges (2) osztályzatot érdemel az a tanuló, aki az elbírált időszak tantervi anyagának alapvető ismereteit kezdetlegesen sajátította el, mechanizmusbéli hibái is hátráltatják azok biztos alkalmazását, még a tanár segítségével is. Elképzelései a művek tartalmát illetően nagyon minimálisak, és folyamatos ellenőrzésre szorul.

Elégtelen (1) osztályzatot érdemel az a tanuló, aki a tantervi anyagát még az alapvető részeiben is olyan tájékozatlan, hogy a felmerülő kérdések megoldására sem képes, fejlesztése nem lehetséges.

Az érdemjegekről a tanuló szülőjét – felnőtt tanulók kivételével – tájékoztatni kell.

A félévi és a tanév végi osztályozás

A tanuló munkáját – kivéve a művészeti előképző tanulóit – félévkor és tanév végén osztályozni kell. A félévi, illetve a tanév végi osztályzatnak a tanuló félévi illetve egész évi munkáját, valamint a tanév végi beszámolón mutatott teljesítményét kell tükröznie. A művészeti tagozatokon a félévi osztályzatot a tanár állapítja meg az érdemjegyek alapján.

Egész évi munkája alapján kell osztályozni azt a tanulót, aki betegség vagy testi sérülés miatt a beszámolón megjeleni nem tud, és távol maradásának okát orvosi igazolással bizonyítja.

A tanév végi beszámolóra nem bocsátható, illetve nem osztályozható az a tanuló, akinek a tanévben az igazolt és igazolatlan mulasztási együttesen meghaladják az előírt kötelező óraszám egyharmadát, kivéve, ha a tananyagot elsajátította és igazgatói engedéllyel beszámolót tesz. Az osztályzatot félévkor számjeggyel az értesítőbe, év végén a naplóba, a törzslapba és a bizonyítványba szómegjelöléssel és számjeggyel, illetve a korábban felsorolt esetekben szöveges minősítéssel kell megjegyezni.

Ha a tanuló valamely kötelező tárgy tanulása alól az igazgató írásbeli engedélye alapján felmentést kapott, a felmentés tényét tanév végén a törzslapban és a bizonyítványban az osztályzat rovatban „fm” rövidítéssel kell jelezni.

Szorgalom:

A főtárgyi szorgalmat havonként, folyamatosan értékelni kell. A szorgalom minősítését félévkor szám- és szómegjelöléssel az értesítő, tanév végén pedig a naplóba, törzslapba, valamint a bizonyítvány megfelelő rovatába kell bejegyezni.

A szorgalmi eredmény elbírálásának elvei:

Példás (5) érdemjegyet érdemel az a tanuló, aki az elbírált időszak alatt a tantárgyhoz való viszonyában a legnagyobb odaadást tanúsította. Akinek szorgalma, tehetségudata állandó, aki a tanártól kapott művésze, zenei elméleti, technikai mechanizmusbéli útbaigazításokat hibátlanul betartva készül fel, illetve szerepel az

órákon. Akinek – annak ellenére, hogy esetleg kevesebb adottsággal rendelkezik – szorgalma és kötelezettségtudata előrehaladását nagymértékben segíti.

Az a tanuló, aki a tanítási órákon – a szükséges eszközökkel – pontosan megjelenik. Aki rendszeresen jár művészeti eseményekre, kiállításokra, érdeklődését állandóan bővíti, akire mint tanulóra, vagy mint közreműködőre az iskola mindenkor számíthat.

Jó (4) érdemel az a tanuló akinek fegyelme, rendszeretete, szorgalma és kötelezettségtudata komolyabb kifogás alá nem esik. Aki a művészeti alapiskolai tanulmányiban lelkiismeretesség mellett komolyabb aktivitást nem mutat. Aki a tanártól kapott elméleti, technikai, mechanizmusbéli útbaigazításokat betartja. Aki jobb adottsággal rendelkezik, de a táncművészet bármely szakában nem tud elmélyedni, nem érdeklődik különösebben a rendezvények iránt sem. Aki tanszereit, az iskola vagyontárgyait rendben tartja, megőrzi. Aki a tanítási órákon pontosan megjelenik, és igazolatlan mulasztása nincs.

Változó (3) érdemjegyet érdelem, az a tanuló, akinek fegyelme, rendszeretete, szorgalma és kötelezettségtudata ingadozó. Aki a tanár által feladatok teljesítésében nem tud kellő kitartást mutatni, a feladatok végrehajtásában megbízhatatlan, aki a rendszeres gyakorlási időt nem tartja be, nem törekszik a tanár által megjelölt zenei, technikai, mechanizmusbéli problémák kellő kijavítására. Aki a feladott gyakorlati anyagot csak felületesen tanulja meg, pontatlansága, felületessége nem teszi lehetővé – esetleg jobb adottságokkal rendelkező tanuló esetében – munkájának kibontakozását. Aki a tanítási órákon pontatlanul jelenik meg, de igazolatlan mulasztása nincs. Aki tanszereit, az iskola vagyontárgyait rendben tartja, nem törekszik azok tudatos rongálására. Aki nem érdeklődik a művészeti rendezvények iránt, aki a szaktanár kérésére sem vesz részt szívesen iskolai, vagy egyéb szerepléseken.

Hanyag (2) érdemes az a tanuló akinek fegyelme szorgalma és kötelezettségtudata teljesen megbízhatatlan. Aki a tanár által adott feladatokat nem teljesíti, az órákra való felkészülése rendszertelen. Aki iskolásba járásban pontatlan, igazolatlan mulasztásainak száma a hatot meghaladja, vagy olyan fegyelmi eljárás van ellene folyamatban, amely azt indokolja. Aki az iskola vagyonát gondatlanul kezeli, rongálja, a tanár meggyőző érvelése ellenére sem vesz részt az iskolai rendezvényeken.

Javítóvizsga

Főtárgyból és kötelező tárgyból a tanév végén kapott osztályzat esetén a javítóvizsga esetére augusztus 15-től augusztus 31-ig terjedő időszakot kell megjelölni. A javítóvizsga napját az intézményvezető határozza meg és a hirdetőtábláján valamint az iskola honlapján teszi közzé. A javítóvizsga idejéről és a vele kapcsolatos tudnivalókról a tanulók szüleit értesíteni kell. Ha a tanuló a javítóvizsga napján nem jelenik meg, vagy a javítóvizsgán nem felel meg, tanulmányait csak az osztály megismétlésével folytathatja. A javítóvizsgát bizottság előtt kell megtartani, melynek elnöke az igazgató, vagy megbízottja, tagjai a szaktanár és még egy lehetőleg azonos, vagy rokonszakos tanár. A javítóvizsga eredményét a főtárgy tanára vezeti be a törzslapba és a bizonyítványba. A záradékot az igazgató és a főtárgy tanára írja alá, az eredményhirdetés a bizonyítvány kiosztásával történik. A javítóvizsga nyilvános és nem ismételt meg.

Osztályozó vizsgák:

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a tanítási órák egyharmadát és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

A vizsga pontos napjáról a vizsgázót, illetve a szülőt minimum két héttel a vizsga előtt értesítjük. A tanítási év végén osztályozatlan tanuló csak akkor tehet osztályozó vizsgát, ha a nevelőtestület engedélyezi. Az osztályozó vizsgát az intézményvezető jelöli ki.

A vizsgáról jegyzőkönyv készül. Az eredményt a törzslapba és a bizonyítványba a megfelelő záradékkal be kell jegyezni.

Összevont beszámolók

Rendkívüli előrehaladás esetén a szülő írásbeli kérésére és a szaktanár javaslatának figyelembe vételével az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két esetleg több osztály anyagából tegyen összevont beszámolót. A főtárgyi beszámoló anyagát kétharmad részben azonos osztály anyagából kell összeállítani. A kötelező tárgynál azonos osztály követelmények alapján kell az osztályzatot megállapítani. Összevont beszámolót a tanév végi beszámolóval együtt lehet tartani.

Felsőbb osztályba lépés

Az alapfokú művészeti iskola felsőbb osztályába az a tanuló léphet, aki a közvetlenül megelőző osztályt sikeresen elvégezte, arról bizonyítványt kapott és tanulmányait nem szakította meg. Felmentés vagy más ok miatt a tanuló osztályba tartozása a főtárgy esetében eltérhet egymástól. Ezt a bizonyítványban és a törzslapon is fel kell tüntetni. A legmagasabb művészeti osztály eredményesen végzett tanuló felvételi vizsga nélkül továbbképző osztályba léphet.

Tanulmány folytatása ugyanabban az osztályban.

Az a tanuló, aki a tantervi anyagát önhibáján kívül elvégezni nem tudja, az igazgatótól legkésőbb május 10-ig kérheti, hogy tanulmányait a következő évben ugyanannak az osztálynak a tanulójaként folytathassa. Az igazgató a szaktanár meghallgatása alapján dönt. Ebben az esetben a tanuló osztályzatot nem kap. A bizonyítványba és a törzslapba a fenti tényt be kell jegyezni. Az osztályát folytathatja az a tanuló is, akinek igazolt mulasztása valamely tantárgyból meghaladja az összóraszám egyharmadát. Ugyanabban az osztályban tanulmányokat folytatni egy-egy tantárgyból is lehet. Ilyenkor a tanuló a többi tárgyból magasabb osztályba léphet.

X. A TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Az oktatásban, képzésben használatos tankönyvek, munkafüzetek kiválasztásakor az évenként megjelenő hivatalos tankönyvjegyzéket kell alapul venni. A tankönyvjegyzékből a helyi tanterv alapján a szakmai munkaközösségek konszenzus alapján választják ki a megrendelésre kerülő tankönyveket. Az iskola által használt tankönyvek, segédletek jegyzékét és azok árát a jogszabályi előírásoknak megfelelően az érdekeltek tudomására kell hozni.

XI. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI

Az alapfokú művészetoktatást a nagyfokú tanulói önállóság jellemzi. A tanuló a főtárgy tanár irányításának megfelelően, azok szempontjait betartva végzi az otthoni gyakorlást, alkotó

tevékenységet. A feladatok egyénre szabottak így a gyakorlások ideje is egyéni. Függs a pillanatnyi mentális állapottól, személyes adottságoktól, a művészeti ág gyakorlástechnikai lehetőségeitől.

A főtárgy tanár időtartam és gyakorlástechnikai javaslatokat ad az otthoni gyakorláshoz.

A tanuló a tanár utasításait és javaslatait betartva készül a tanórán kívüli programokra, növendékhangversenyekre, tanszaki bemutatókra, kiállításokra.

Kiállítási anyagokat rendez. Előadói darabokat tanul.

XII. RÉSZVÉTEL A RENDEZVÉNYEKEN ÉS PRÓBÁKON

A főtárgy tanár meghatározza a fellépések időpontját, a felkészülés menetét, ütemezését. A tanuló önállóan készül a kijelölt anyaggal, majd közös próbákön vesz részt. Az időpontokat a tanár egyezteteti a tanuló iskolájával. Lehetőleg kerülni kell az ebből az alkalomból való mulasztásokat. A fellépésekre és rendezvényekre az iskola igazgatója kikéri a tanuló. A fellépéseken, rendezvényeken a tanuló az előírás szerinti öltözetben jelenik meg.

XIII. A KÉPZÉS RENDJE

Beiskolázás alsó korhatára: a 6. évet a beíratás évének december 31-ig betöltött és 22 évet be nem töltött tanuló.

7.3.1.1.Képzési idő: 12 év (maximálisan)

7.3.1.2.A képzés szakmai (tagolódása)

7.3.1.3.Előképző 2 év

7.3.1.4.Alapfok 6 év

7.3.1.5.Továbbképző 4 év

- A képzés formája színművészet, táncművészeti tanszakon **csoportos oktatás**, zeneművészeti tanszakon **egyéni oktatás**
- A csoportoktatás szempontjai:

A jelentkező számának függvényében lehet homogén, vagy heterogén a csoport.

Csoportlétszám: optimálisan a színművészeti és a táncművészeti tanszakokon 20 fő.

Ha a telephelyen egy tanszakon, egy évfolyamon csak egy osztály indul, illetve több indul de várható lemorzsolódás, akkor a maximális létszám 10-20 %-kal túlléphető.

- A képzés kimenetei
  - Művészeti alapvizsga: az alapfok befejeztével.
  - Művészet záróvizsga: a továbbképző befejeztével.

XIV. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK, FEJLESZTÉSEK

A Csengelei Alapfokú Művészeti Iskola a Főnix 2004 Művészetoktatási Alapítvány fenntartása alatt működik. Az intézmény működéséhez szükséges anyagi eszközök fő forrását az állami normatíva biztosítja. A más forrásból származó bevételek (pályázati, térítési díj, önkormányzati támogatás) az intézmény költségvetésének 25%-nyi részét képezi. Az intézmény éves költségvetésének legnagyobb részét a személyi juttatások és annak járulékai, a fennmaradó költségek pedig a dologi kiadások.

1. A nevelő-oktató munka tárgyi feltételei

A nevelő-oktató munka tárgyi feltételei a helyiségek, azok berendezési tárgyai és a tanszakok speciális taneszközei mindenben megfelelnek a jogszabályi előírásoknak. (Ezek részben bérelt, tartós, ill. alkalmanként használatra átvett, részben saját tulajdonú eszközök).

- Iskola épületek:

Az intézménynek saját tulajdonban lévő ingatlana nincsen, az oktatás bérelt helyiségekben folyik (bérleti szerződések alapján). A bérelt helyiségek a törvényben meghatározott feltételekkel rendelkeznek.

- Öltöző (női, férfi)
- Mellékhelyiségek (női-férfi)
- Eszközök és jelmeztár (szertár)
- Csoportos oktatásra szolgáló helyiségek (tantermek, próbatermek) a csoportok számához és létszámához igazodva.
- Igazgatói iroda
- Tanári szoba
- Egyéni oktatáshoz szükséges termek

Eszközök:

A tanszakok működésének törvényben előírt eszközei és berendezései, alapvető technikai és szemléltető eszközei biztosítottak.

Könyvtár:

Iskolánk a működés tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása érdekében iskolai kottatárral, kézikönyvállománnyal, audiotárral rendelkezik, amely a művészet oktatás feltételeihez igazodva rendelkezik a tanszakok igényének megfelelő kottákkal és tanári segédletekkel.

Fejlesztések:

A taneszközök fejlesztése és karbantartása folyamatosan történik.

2. A nevelő-oktató munka személyi feltételei

Pedagógusaink a törvényben előírt felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkeznek, illetve tanulmányaik folyamatában vannak.

3. Pedagógus továbbképzés

Intézményünkben a pedagógusok továbbképzésének az alábbi céljai vannak:

- A meglévő, korábban szerzett ismeretek további mélyítése
- A munkakör betöltéséhez szükséges végzettség megszerzése felsőfokú képzés hiányában a képzés beindulásáig önképzés vállalása
- A pedagógiai program színvonalas végrehajtásához szükséges ismeretek megszerzése valamint felkészülés a minőségbiztosítási program megvalósítására.
- Az iskola konkrét továbbképzési programját külön dokumentum tartalmazza.

XV. HELYI TANTERV

A helyi tantervünk a 27/1998 (VI.10) MKM rendeletben foglalt „az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” alapján **kimenő** rendszerben, valamint a 3/2011.(I.26.) MEFMI rendelet az alapfokú művészeti iskolák követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról tényszerű alkalmazásával **felmenő** rendszerben készült.

Melléklet a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelethez

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A követelmény szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

1. A gyermeknek, tanulónak joga, hogy adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mértén tovább tanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt. Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészségeket alapozza meg, illetve felkészít a szakirányú továbbtanulásra. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában.

2. Az alapfokú művészetoktatási intézményekben folyó nevelő és oktató munka, illetve a helyi tanterv a miniszter által - művészeti áganként - kiadott alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye a művészeti-kulturális műveltség azon tovább építhető alapjait tartalmazza, amelyeket ezekben az intézményekben elsajátíthat minden tanuló. A követelmény és a tantervi program szakít a központi tantervi szabályozás formájával, ehelyett alap a helyi tantervek, a tantárgyi programok kidolgozásához.

3. A követelmény a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységesítést szolgáló közös alapra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen.

Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez - átlagos feltételek mellett - a jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

A követelmény és tantervi program lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok és a helyi tantervek kidolgozását, ezeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeként kezeli.

Irányelvek

1. Az alapfokú művészetoktatási intézmény a zeneművészet, táncművészet, valamint a színművészet iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik

fejlesztését, az alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapidokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai iskolájában az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

2. A követelmény és tantervi program határozza meg azon kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alagra építhetik az alapfokú művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat és tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

3. Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, valamint a szín- és bábművészeti műveltség megalapozásához. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást, a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

4. A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

1. A művészeti tevékenység, mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnék.

2. Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megőrkítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

3. A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotás iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

4. A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

5. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Az alapfokú művészetoktatás követelményrendszerének értelmezése

1. E dokumentum a teljesítendő, elvárható követelmények tartalmát, mélységét az egyes szakaszok végére tervezi. A követelmények az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írják elő a tanulóktól elvárható alapvető tudást, ezzel lehetőséget kíván adni a

tanulók tudásának elmélyüléséhez, az egyéni fejlődési különbségek, gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelembevételéhez.

2. A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg a követelményszinteket.

3. A követelmények meghatározásának célja az, hogy a különböző intézményekben azonosan érvényesüljenek az elvárások. A követelmények jelzik azokat a feladatokat és feltételeket, amelyeket minden alapfokú művészetoktatási intézménynek teljesítenie, biztosítania kell.

4. A követelmények az egyes tanszakokon az adott szakaszokban (alapfok, továbbképző) a tanulók elérendő tudását, készség szintjét határozzák meg.

5. A követelmény és tantervi program kötelező jellege azt jelenti, hogy a különböző helyi tantervekben olyan tananyagokat, tevékenységeket kell előtérbe állítani, amelyek megalapozzák az általános és részletes követelmények megvalósítását.

1. ZENEMŰVÉSZETI ÁG - KLASSZIKUS ZENE

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

1.1. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Hangszeres tanszakok: furulya, kürt, trombita, harsona, tuba

Elméleti tanszakok, tantárgyak: szolfézs,

Egyéb tantárgyak: zenekar

Egyéb tanszak: kamarazene

„A” tagozaton

- 2+6+4 évfolyam (furulya, trombita,)

- 2+4+4 évfolyam (kürt, harsona, tuba,)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

„B” tagozaton

- 5+4 évfolyam (furulya, trombita,)
- 3+4 évfolyam (kürt, harsona, tuba,)

„B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani. Az első számjegy az alapfok „B” tagozat évfolyam számainak, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

Elmélet és egyéb főtanszakok

„A” tagozaton

- 4+4 évfolyam (szolfézs,)
- 4 évfolyam (kamarazene)

„B” tagozaton

- 3+4 évfolyam (szolfézs)

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik, a kamarazene főtanszak számjegye a továbbképző évfolyamszámát jelöli. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy	2	2	2	2	2	2						
Kötelezően választható tárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
ÖSSZESEN	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az adott tanszakokon az óratervet az évfolyamok számának megfelelően kell érteni.

Főtárgy:

- hangszeres tanszakok (egyéni)
- elméleti és kamarazenei tanszakok (csoportos)

Kötelező tárgy:

- szolfézs
- Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer kamarazene tanszakon)

Kötelezően választható tárgy:

- elméleti: szolfézs
- gyakorlati: második hangszer, kamarazene, zenekar

Választható tárgy: szolfézs, második hangszer, kamarazene, zenekar.

Korrepetíció (zongorakiséret): a hangszeres fő tárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

1.2. A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok képzési ideje egyheti időtartamra értendő.

„A” és „B” tagozat, 2+10 évfolyamos (hosszú) tanszakok

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x45 perc (csoportos)

„B” tagozaton minimum 2x45 perc (egyéni)

Korrepetíció (zongorakiséret) ideje:

„A” tagozaton (minimum)

- 1. évfolyamig 5 perc

- 2-3. évfolyamon 10 perc

- 4. évfolyamtól 15 perc

„B” tagozaton (minimum)

- 1-2. évfolyamon 10 perc

- 3-4. évfolyamon 15 perc

- 5. évfolyamtól 20 perc

Kötelező tárgy: a képzési ideje minimum 2x45 perc

„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig

„B” tagozaton a 10. évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

„A” tagozaton az 5-10. évfolyamig

Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától egy vagy két foglalkozás

„B” tagozaton

- elmélet: minimum 1x45 perc

- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

- hangszer minimum 2x30 perc (egyéni)

Kamarazene: minimum 1x45 perc

A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar: minimum 2x45 perc

„A” és „B” tagozat, rövid tanszakok

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x45 perc (csoportos)

„B” tagozaton minimum 2x45 perc (egyéni)

Korrepetíció (zongorakiséret) ideje:

Hangszeres tanszakon

„A” tagozaton (minimum)

- 1. évfolyamig 5 perc
- 2. évfolyam 10 perc
- 3. évfolyamtól 15 perc

„B” tagozaton (minimum)

- 1. évfolyam 10 perc
- 2. évfolyam 15 perc
- 3. évfolyamtól 20 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig

„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy „A” tagozaton az 5. évfolyamtól:

- elmélet: minimum 1x45 perc
- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

„B” tagozaton

- elmélet: minimum 1x45 perc
- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Kamarazene: minimum 1x45 perc

A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar: minimum 2x45 perc

A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más művészeti ág (táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

1.3. A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A tanulók zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.
Tehetséggondozás.

A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

Az amatőr zenekarokban, kamaragyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi zeneoktatási intézményekkel.

1.4. FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

HANGSZERES TANSZAKOK

FURULYA

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;

- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,

- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,

- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,

- differenciált hangindítást és hanglezárást,

- megfelelő tempójú repetíciót,

- laza, egyenletes ujjtechnikát,

- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,

- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,

- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,

- a lapról olvasási készség fejlesztésére,

- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,

- a tudatos zenei memorizálásra,

- a művek zeneileg igényes kidolgozására,

- az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba kerülésére,

- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Követelmények az előképző évfolyam(ok) elvégzése után

Abban az esetben, ha a furulya más fúvós hangszerek előkészítő hangszere, a tanuló az előképző vagy az első évfolyam elvégzése után általában abbahagyja furulyatanulmányait.

A tanuló ebben az esetben is:

- tudjon a tanult hangterjedelemben abc-s hangnévvel biztosan kottát olvasni,
- rendelkezék jól megalapozott légzéstechnikával, hangindítással és ujjtechnikával.

A tanulók egyéb hangszeres tanulmányaik után sokszor visszatérnek a furulyához; ezért az alábbiakról akkor sem mondhatunk le, ha csak előképző hangszerként foglalkozunk ezzel a hangszerrel:

- legyen képes barokk (angol) fogásrendszerű hangszer használatára,
- rendelkezék biztos hüvelykujjtechnikával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén (az előképző követelményein felül)

A tanuló

- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrációképeséssel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f1-(f3-ig) g3-ig - in F,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
- ismerje az f1-(f3) g3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a furulya történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 3 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsseptim négyeshangzat-felbontásokkal, minimum az f1-g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával (esetleg a fisz3 kihagyható),
- két etűd vagy egy variációsorozat,
- legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben (e1)f1-a3(c3)-ig in F,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és zárás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- ismerje az f1-a3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a segédfogások önálló megválasztására,
- rendelkezék egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a furulya történetéről, fizikai sajátosságairól, irodalmáról, különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- legyen képes az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrációképeséssel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszer történetét és irodalmát,
- f1-c3-ig (in F) a fogásokat,
- a trilla-, segéd-, piano-, forte- és akkordfogásokat,
- az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit,
- a hangszer avantgarde irányzatait.

Legyen képes

- a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
- megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
- a levegő tudatos beosztására,
- vibrato-mentes hang képzésére,
- segédfogások önálló kikeresésére és alkalmazására,
- értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,
- fűrges szimpla-nyelvtechnikával,
- saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon

- tisztán intonálni,
- pontos ritmusban játszani,
- dúr és moll hangsorokat játszani 7 #, 7 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsseptim-felbontásokkal f1-a3-ig (in F).

KÜRT

A kürttanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,

- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kúrthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. *mf,ff,pp*), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szóltassa meg,
- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentráloképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kúrthangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

- ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes

- 2 kantiléna,
- 2 különböző karakterű gyakorlat,
- 2 különböző stílusú darab, vagy tétel előadására kotta nélkül.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),

- egy kantiléna,
- két etüd,
- egy előadási darab - ajánlott:
  - = Skroup: B-dúr koncert (rövid kadenciával)
  - = Beethoven: Románc
  - = Concone: Téma és variáció.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje hangszere múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
- C-g₂ hangterjedelemben kiegyenlítően, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kúrthangon,
- az előadási darabokat fejből játszani,
- technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
- igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.

Rendelkezzék

- a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálókészséggel,
- koncentrálóképességgel,
- lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- F-c₃ között kiegyenlítően, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
- az ajaktrilla megvalósítására.

TROMBITA

A trombitatanítás szakirányú feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befűvés, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,

- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,

- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,

- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,

- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a trombita történetét,

- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,

- a hangszer irodalmát,

- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,

- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,

- a helyes szájtartás mint a jó „ansatz”, befúvási mód kialakulása alapfeltételének fontosságát,

- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,

- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,

- hangszeres adottságait,

- hangszertechnikai tudását,

- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,

- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,

- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,

- a tiszta intonációra,

- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,

- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes test- és hangszer tartást,

- a helyes légzéstechnikát,

- a hangszer múltját, irodalmát,

- a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig,

- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,

- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:

= fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel,

= csak fúvókával,

- = hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül (fisz-b2-ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül valamennyi hangnemben.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy dúr és egy moll skála 5 képlete a másfél oktávos rendszerben,
- Clodomir: Trombitaiskola I./26., 28., 29.,
- Telemann: F-dúr szonáta I-II., vagy
- Händel: B-dúr szonáta I-II.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a hangszer múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,
- a rézfűvós hangszeresek közötti azonosságot, különbséget.

Legyen képes a tanuló

- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- az előírt hangterjedelmen belül (fisz-c3-ig) kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
- önálló hangolásra,
- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló rendelkezék megfelelő állóképességgel.

Ismerje a hangképzés folyamatát.

Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Tudja

- az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 7 képletben.

HARSONA

A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 9-10 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfűvós hangszeres tanulását, és csak a tanulmányok 3. évében, 11-12 éves korban tér át a harsona tanulására, amennyiben fizikuma, muzikalitása erre alkalmassá teszi. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában kétéves harsonaoktatás elegendő a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

A harsonatanítás szakirányú feladatai:

Ismertesse meg a tanulókkal

- (életkoruknak megfelelő szinten) a harsona lehetőségeit, irodalmát; hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a harsonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harsonahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes kartechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a helyes szájartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:

- = fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
- = csak fúvókával,
- = hangszerrel,
- = mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséggel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolókezelést,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,

- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
- ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy szabadon választott skála és hármashangzat-felbontás két oktávon keresztül, E-b1 hangterjedelemben,
- két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat (minimális szint: Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II/300., 352.),
- egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.

A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.

A tanuló ismerjen és tudjon gyakorlatban alkalmazni különböző

- díszítéseket,
- trillákat,
- előkéket, tripla- és duplanyelves megoldásokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszer múltját, irodalmát,
- a kiművelt hangszeres technika alapjait.

Legyen képes

- minden regiszterben kiművelt harsonahang megszólaltatására,
- biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
- pontos kézmunkával végrehajtott legato-technikára,
- dupla- és triplanyelv alkalmazására, vibratóra és trillákra

TUBA

A tubatanítás szakirányú feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása - kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,

- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
- a zenei hallás átfogó fejlesztése,
- zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a tuba történetét,
- a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,

- a hangszer irodalmát,

- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás - mint a jó „ansatz”, befúvási mód - kialakulása alapfeltételének fontosságát,

- a mindennapi gyakorlás - didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti - szükségességét,

- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, intonációs képességét,

- hangszerttechnikai tudását,

- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,

- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,

- a tiszta intonációra,

- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,

- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,

- a rokon rézfúvós hangszereket,

- a tuba felépítését, alkalmazási területeit,

- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

- ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,

- különböző játékmódok megvalósítására,

- a zenei mondanivaló megformálására (legato, staccato stb.),

- az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,

- a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,

- a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,

- az előadási darabok kotta nélküli játszására,
- a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
- a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
- a hangszer önálló behangolására,
- a hangszer szakszerű karbantartására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy dúr vagy moll skála (a tanuló meglévő hangterjedelméhez igazítva),
- két különböző karakterű etűd a végzett anyagból,
- két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel.

A skálát és az előadási darabot kotta nélkül kell játszani.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje meg a tanuló

- a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait (fogások, részhangok, befúvási mód, fúvástechnika stb.),
- a tuba irodalmát,
- a zeneirodalom híres tubaszólóit.

Legyen képes a tanuló

- a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
- a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
- az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
- a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
- tiszta intonációra, tiszta hangszeres játéokra,
- az önálló munkára.

Tudja alkalmazni a tanuló

- a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
- a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- helyes test- és hangszertartásra,
- a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Tudjon kontra F és fl között

- kiegyenlítetten,
- különböző dinamikai árnyalatokkal,
- tiszta intonációval,
- megfelelő nyelvtechnikával játszani.

1.5. ELMÉLETI TÁRGYAK, TANSZAKOK

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás *célja* a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkozás kialakítása, amely segíti a tanulókat a zenei anyag helyes értelmezésében és megszólaltatásában. A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy

- az általános zenei képességek fejlesztését, és
- a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézstanítás szakirányú feladatai:

- a tanuló személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzelmvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,
- átfogó zenei műveltség kialakítása,
- a hangszertanulás segítése,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,
- a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken:

- = ritmus-metrum,
- = tiszta intonáció,
- = tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
- = dallamhallás,
- = többszólamúság-harmóniaazonosítás,
- = zenei olvasás-írás,
- = zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika),
- = zenei memória,
- = rögtönzés,
- = zenehallgatás (szemben az előbbiekkal: a szintetizáló hallás fejlesztése),
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

Követelmények a program elvégzése után

Általános követelmények

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- mindazokkal a zenei készségekkel, jártasságokkal, ismeretekkel, melyek eszközt biztosítanak a zene stílushű megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- a tanulmányai során elsajátított készség- (K), jártasság- (J), ismeret-repertoárral (I).

Követelmények az alapfok elvégzése után

Hangszeres tanszakok és szolfézs főtanszak „A” tagozat

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig (I). Tudjon tájékozódni ezeknél nagyobb és kisebb értékekben is.

Ismerje fel hallás után és kottaképről az alábbi ritmusképleteket: szinkópa, éles és nyújtott ritmus, egyszerűbb átkötések (K).

Legyen jártas ezek diminuált és augmentált formáiban is (J).

Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2, 3/2, 4/2-es ütemekben (K).

Ismerje az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat (J-I).

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4 #, 4 b-ig (K).

Ismerje a pentaton hangsort (J-I).

Tudja a dúr és moll hangsorokat 7 #, 7 b-ig (J).

Ismerje a háromféle moll hangsort (J-I), ismerje a modális hangsorokat (J-I).

Tudja megállapítani a hangnemeket - hangszeres anyagához kapcsolódóan is (K).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

- ismerje fel hallás után az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket (K),
- ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint, szűkített szeptim hangközöket; tudja ezeket kottaképről is azonosítani (J).

Ismerje a négyféle hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsseptimhangzat felépítését (K).

(A szűkített és bővített hármashangzatok megfordításait csak ismeret szinten.)

Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani (K).

Ismerje a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzat felépítését (I).

Ismerje a funkciós főakkordokat 4 #, 4 b-ig (K). Tudja ezeket kottaképről felismerni hangszeres anyagához kapcsolódóan is (J-I).

Ismerje a funkciós vonzást (I).

Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát. (J-I)

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempó giusto magyar népdalt szöveggel (K),
- igen könnyű műzenei periódust, funkciót jelző basszussal (K).

Legyen képes fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni (K).

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a szonátaformát,
- a rondót,
- a barokk és klasszikus táncokat (J-I).

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (J-I).

Legyen képes zenehallgatás alapján felismerni barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenét.

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

Zenei anyag

Tudjon

- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (kotta nélkül),

- 20 műzenei szemelvényt (ebből 10-et kotta nélkül) énekes, vagy hangszeres előadásban megszólaltatni a következő zenetörténeti korokból arányosan:

- = középkor,
- = reneszánsz,
- = barokk,
- = klasszika,
- = romantika,
- = XX. század.

(Ezen belül dalok, táncok, kánonok és társas énekek; témák nagyobb terjedelmű művekből.)

Hangszeres tanszakok „B” tagozat

„Hosszú” tanszakok

(Kapcsolódva a felvételi vizsgák felvételi anyagának megfogalmazásához)

Tudjon a tanuló 10 - periódus terjedelmű - barokk és klasszikus dallamot fejből szolmizálni, szöveggel előadni.

Tudjon 10 magyar népdalt fejből, szöveggel, élményszerűen előadni.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7 #, 7 b előjegyzésig (dúr és háromféle moll hangsor).

Ismerje a modális hangsorokat. Tudja ezeket énekelni ábécés nevekkkel 4 #, 4 b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkkel a hangközöket; a hármashangzatokat és fordításaikat; a dominánsseptim- és a mollbeli VII. fokú szűkített septimhangzatokat dúr és moll hangsorokban, oldással.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után, és tudja lejegyezni 2 meghallgatás alapján.

Tudja ábécés nevekkkel énekelni 4 #, 4 b előjegyzésig a főhármásokat dúrban és mollban.

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,

- kétszólamú dallamot - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést, tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségű dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkkel.

Legyen képes az egyszerű műzenei formákat hallás után felismerni.

Ismerje a fontosabb műzenei formák felépítését: szonáta, rondó, variáció.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Rendelkezzék alapvető zeneirodalmi és zenetörténeti tájékozottsággal.

Legyen jártas a megismert zenei stílusokban, tudjon stílushűen megszólaltatni műveket.

Legyen képes ismereteinek, zenei készségeinek szintetizálására és önálló alkalmazására.

„Rövid” tanszakok

Azonos a 6 éves tanszakok „B” tagozatos követelményrendszerével, kivéve:

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet, mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,

- kétszólamú dallamot, mely könnyű alterációt tartalmazhat, - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkkel.

Szolfézs főtanszak „B” tagozat

Azonos a 6 évfolyamos „B” tagozat követelményrendszerével, kivéve:

Tudjon lejegyezni

- hangközmenetet,
- hangzatmenetet, mely alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot, mely alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkkel.

Ismerje fel a funkcióváltásokat.

Ismerje fel a hangnemi kitéréseket és a modulációt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje és tudja alkalmazni - az alapfokon tanultakon túl - a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és - képleteket (K).

Legyen áttekinthető képessége a 9/8, 6/4-es és a zenei anyagban előforduló egyéb ütemekben (K).

Ismerje az aszimmetrikus metrumokat (I).

Rendelkezzék biztos tájékozódóképességgel a relatív és abszolút rendszerben (alterációkban is) 7 #, 7 b-ig (K).

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni:

- melizma,
- főhang,
- váltóhang,
- átmenőhang (J-I).

Ornamensek (I).

Ismerje a kvintkört. (J)

Tudja a dúr és háromféle moll hangsorokat, a vezetőhangokat 7 #, 7 b-ig (J-I).

Ismerje

- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat,
- a Reihe-t (J).

Tudja

- a dodekafónia,
- az aranymetszés fogalmát (J-I).

Ismerje

- a hármas- és négyeshangzatok felépítését (dominánsszeptim, mollbeli VII. fokú szűkített septim), ismerje fel hallás után, tudja azonosítani kottaképről, és felépíteni abszolút rendszerben (K),

- a cluster fogalmát.

Rendelkezzék biztos tájékozottsággal a funkciós zenében:

- ismerje fel a funkciókat hallás után (K),
- ismerje a funkciós fő- és jellegzetes mellékhármasokat (K-J),
- ismerje az alterációk szerepét (J-I),
- ismerje fel a hangnemi kitérést és modulációt - kottakép alapján (J-I).

Ismerje a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit:

- alterációk,
- tercrokonság (I).

Ismerje a tonalitás felbomlásának elvét, ismerje a bi- és a politonalitást (I).

Ismerje a legfontosabb zenei szerkesztésmódok fogalmát.

Tudja ezeket alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

Ismerje

- a barokk szonátaformát,
- a Scarlatti-féle szonátaformát,
- a klasszikus szonáta-rondót,
- romantikus szonátát (I-J).

Tudjon lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt (K).

Tudjon lapról olvasni fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.

Rendelkezzék alapos zenetörténeti tájékozottsággal, zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (I-J).

Ismerje fel hallás után a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit. Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Zenei anyag

Tudjon a tanuló 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (10 régi, 10 új stílusút, ebből néhány parlando, rubato, díszített népdalt),

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, válogatva a következőkből:

- gregorián zene,
- reneszánsz kórusmuzsika (Palestrina, Lassus),
- a középkor hangszeres világi zenéje,
- kora barokk (Monteverdi, Pucell),
- barokk:
  - = J. S. Bach (invenció, fuga, korál, szvit, oratorikus művek),
  - = Händel (oratórium, concerto),
  - = Corelli, Vivaldi (concerto, concerto grosso),
- klasszicizmus:
  - = szonáta,
  - = szimfónia,
  - = kamarazene,
  - = opera,
  - = versenymű,
- romantika:
  - = zongoramuzsika (Chopin, Liszt),
  - = dal,
  - = szimfonikus költemény,
  - = opera,
- a századforduló zenéje:
  - = impresszionizmus,
  - = második bécsi iskola,
- Bartók, Kodály, Sztravinszkij,
- kortárs zeneszerzők.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

(A követelményrendszer kapcsolódik a felvételi vizsgák anyagához.)

Tudjon a tanuló

- 30 népdalt stílusosan énekelni és elemezni,
- 5 műdalt - különböző zenetörténeti stílusokból - saját zongorakíséretével előadni.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, tudja azokat elemezni formailag és harmóniaiilag; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal kétszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora-ének előadásban c-kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap- és középfokon megismert ütemfajtákban, tudjon ütemezni.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú és a modális hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas- és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés neveikkel.

Tudjon lejegyezni

- barokk kétszólamú idézetet,
- klasszikus zenei szemelvényt,
- XX. századi dallamot.

Tudja a c-kulcsokat alkalmazni írásban is.

Rendelkezzék a tanuló zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Legyen képes önállóan elemezni, tudja tudását kreatív módon alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

RÉZFÚVÓS KAMARA

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges elemét jelenti.

A rézfúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai:

- adjon lehetőséget a kamarazene-irodalom megismerésére és a zene aktív művelésére,
- képezzen a közösségi együttműzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikuskokat,
- ismertesse meg a közös zenélés alapszabályait,
- fejlessze a zenei hallást, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát,
- ismerkedjék meg a különböző zenei stílusokkal, és előadási hagyományokkal,
- a rézfúvós hangszerek sajátosságaiból adódó problémák megoldása egyes zeneművekben, a rézfúvós hangzás kialakítása, amely képlékenyen beépül minden hangszer-összeállításba,
- a nem rézfúvós hangszerekkel való együtt-játék fejlesztése, ezáltal a tanszakok közötti „átjárhatóság” lehetősége, előkészítve és segítve a zenekari munkát,
- teremtsen lehetőséget a tanulóknak arra, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg harmonikus személyiséggé válhassanak.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló

- rendelkezék a saját hangszeres évfolyamának megfelelő elméleti és hangszertechnikai ismerettel,
- szerezzen jártasságot a lapról olvasásban, mely anyagban a kamarazenei szólamához igazodik,
- irányítsa figyelmét a szólamok közötti harmonikus együtt-játékhoz,
- szerezzen jártasságot a kamarazenei játék alapismereteinek elsajátításához:

- = intonáció,
- = levegővétel - zenei tagolás,
- = tempóvétel - tempótartás.

Legyen képes

- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
- önállóan tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kíséreni az együttes összhangzását,
- megfelelő szinten kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrációképeséggel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában

- a rézfűvós hangszercsaládhoz tartozó és a rézfűvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a rézfűvós kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások *célja*, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfok és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.

Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.

Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.

Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.

Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások szakirányú feladatai

A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.
A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.
Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésből adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt-játékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni

- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és -tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy-zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan

- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.

1.6. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI *A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI*

1.6.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

1.6.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

Hangszer, illetve magánének („A” tagozat) főtanzakos tanulók szolfézs vagy zenetörténet - zeneirodalom vagy zeneelmélet vizsgatantárgyak közül választhatnak.

1.6.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga és záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

1.6.4. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Szolfézs tantárgyból előrehozott alapvizsga szervezhető.

1.6.5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

1.7. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA RÉSZEI

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos valamint az elmélet főtanzakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tenni

1.7.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, magánének főtanszak („A” tagozat):

- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):

- Szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:

- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:

- Szolfézs
- Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

1.7.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer és magánének főtanszak („A” tagozat):

- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):

- Szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:

- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:

- Szolfézs
- Zeneelmélet

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 10-20 perc.

1.7.3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer és magánének főtanszak („A” és „B” tagozat):

- Főtárgy

A gyakorlati vizsga időtartama 15-25 perc.

Hangszer, elmélet és magánének tanszak („B” tagozat):

- zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)

A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

1.8. A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA RÉSZEI

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán a kötelezően választható elméleti tantárgyakból a hangszer és magánének „A” tagozatos főtanszacos tanulók szóbeli vizsgát tesznek. A „B” tagozatos és elmélet főtanszacos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1.8.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, kamarazene főtanszak („B” tagozat):

- Szolfézs

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):

- Szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:

- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:

- Szolfézs
- Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

1.8.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, kamarazene főtanszak („A” tagozat):

- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Hangszer, kamarazene főtanszak („B” tagozat):

- Szolfézs

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat)

- Szolfézs

Zenetörténet - zeneirodalom főtanszak:

- Szolfézs
- Zenetörténet - zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:

- Szolfézs
- Zeneelmélet

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 15-25 perc.

1.8.3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer főtanszak („A” és „B” tagozat):

- Főtárgy
- Zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)

Szolfézs, zeneirodalom-zenetörténet és zeneelmélet főtanszak:

- Zongora
- elmélet: minimum 1x45 perc

A gyakorlati vizsga időtartama főtárgyból 20-30 perc, zongora kötelező tantárgyból 10-20 perc.

Kamarazene főtanszak:

- Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer)

A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

1.9. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA TARTALMA

1.9.1. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA SZOLFÉZS

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok

A vizsgán az iskola választhat a) és b) feladat közül.

Diktálás, elemzés

a) feladat

- *Egy magyar népdal lejegyzése és elemzése*

A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) lehet, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- *Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése és elemzése*

Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: a funkciók bejelölése, formai felépítés, a zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.). Az idézet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

b) feladat

- *Egy magyar népdal első két sorának lejegyzése és kiegészítése*

A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) legyen, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. A befejezéshez meg kell adni a szöveget. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- *Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet előtagjának lejegyzése és befejezése két szólamban, vagy felső szólamának lejegyzése*

Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán tizenkétszer hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- *Egy magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése*

A népdal négysoros, 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust, valamint színező hangokat tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- *Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal*

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet. Ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Lehet benne szinkópa, éles és nyújtott ritmus, triola, valamint átkötések. Az idézetben előfordulhatnak nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, esetleg moduláció is. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok

- Hangközmenet lejegyzése

10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben (oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközök, bővített kvart és szűkített kvint). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán hatszor hangozhat el.

- Hangzatlejegyzés

10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt (valamennyi hármashangzat és fordításaik, valamint domináns szeptim). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.

- Egy négy soros, közepesen nehéz magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése

Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkcióssal

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 legyen. A ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Az idézet tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Hangközmenet lejegyzése

10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben, hangnemi kitérésekkel. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán háromszor hangozhat el.

- Hangzatlejegyzés

10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, maximum egykvintes hangnemi kitéréssel, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.

- Egy közepesen nehéz, enyhén díszített magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése

Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű kétszólamú műzenei idézet lejegyzése

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet. Az idézet tartalmazzon változatos ritmikai, dallami fordulatokat átkötéseket, lehetnek benne hangnemi kitérések és moduláció. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

1.9.2. A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszak

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes

darabok a reneszánsztól/ barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), abból kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság egyszerű zene-történeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai, és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4, vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.

- A „hozott” anyag: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zene-történeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

Hangszer, magánének főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket; alterált hangokat és hangnemi kitérést, modulációt is.

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 4 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zene-történeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.

- A „hozott anyag”: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül hármat kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények

műfaját, stílusát és formáját. - A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

1.10. A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA

Gyakorlati vizsgát főként tárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve kamarazene főként tanszakon a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A” tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán (Kállay G.: Hangnemyakorló, Paubon: Etűdök, Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello: d-moll szonáta, Loeillet de Gant: Szonáták op. 1 és op. 3, Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36, Telemann: F-dúr szonáta, kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos, 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az előadási darabot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólómű (Kállay G.: Hangnemyakorló, V. Eyck: Variációk, Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Telemann: C-dúr szonáta, Veracini: a-moll szonáta, Lavigne: Rondeau és Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén).

Az etűd és kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

KÜRT

„A” tagozat

- Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. nehézségi szintjén); az egyik etűd helyett lehet kamaramű is (Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G. F. Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab (J. Mattheson: Ária, A. J. Varlamov: Orosz népdal, J. A. Hasse: Két tánc, G. F. Händel: Bourrée, Mező: Tánc, Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén),

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.

- Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. nehézségi szintjén).

- Két etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is).

- Egy előadási darab (Beethoven: Románc, Loeillet: Szonáta, Skroup: B-dúr koncert, Frehse: Andante, Székely: Szonatina II-III. tétel nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., Clodomir: Petits exercices 1-21., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74., Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rengers: Velencei karnevál, Tornyo: Szonatina nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53., Clodomir: Petits exercices 1-29., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HARSONA

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat-felbontással.
- Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./151., 158., 247., Steiner: Harsona-ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet, futóskála, futóskála oktávzárással).
- Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola I./136., 137., Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./217., 300., 352., Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Ária [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TENORKÜRT

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. [51-116.] Clodomir: Etűdök I-II. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Aria [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

BARITON

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Steiner: Bariton-ABC 56-66; Perényi: 347 etűd harsonára 100-115. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

- Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd (Steiner: Bariton-ABC 70-86; Perényi: 347 etűd harsonára 130-137. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Aria [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

- Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TUBA

„A” tagozat

- Egy skála (legalább három variációval).

- Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (F. Schubert: Bölcsődal [169], H. Purcell: Rigaudon [166] nehézségi szintjén). Az etűd kivételével a vizsganyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála (dúr és moll változata, legalább három variációval).
  - Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén).
  - Egy előadási darab (J. Brahms: Bölcsődal - [176] H. Purcell: Rigaudon - [166] nehézségi szintjén).
- Az etűd kivételével a vizsganyagot kotta nélkül kell játszani.

1.11. A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA TARTALMA AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA SZOLFÉZS

„A” tagozat

Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtantervek

Diktálás, elemzés

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése és elemzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: formai felépítés, zenei értelmezés (felütések, kötések, előadásmódra vonatkozó jelek bejelölése), zenei elemek megjelölése (hangzatfelbontás, késleltetés, szekvencia). Az idézet zongorán két szólamban nyolcszor hangozhat el.
- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam felének lejegyzése és befejezése. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, amely zongorán hatszor hangozhat el.

Szolfézs főtantervek

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B” tagozat

Hangszer, kamarazene főtantervek

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat

benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Kétszólamú barokk idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

- Egyszólamú XX. századi dallam lejegyzése. Az idézet tartalmazhat változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA SZOLFÉZS

„A” tagozat

Hangszer, kamarazene, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszak

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami és fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

- A „hozott anyag”: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján; 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig), ezek közül három kotta nélkül, saját kíséréssel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

SZOLFÉZS

„B” tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 6 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját

kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, lehet benne hangnemi kitérés és moduláció is; C-kulcs előfordulhat.

- A „hozott” anyag: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A” tagozat

- Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab (Paubon: Études Melodiques 1., 7., Brünnen: Etüdük, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke, Winterfeld: Technische Studien, Telemann: Fantáziák, Eyck: Dér Fluyten Lust-hof I-III. nehézségi szintjén).

- Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny) és egy korabarokk, vagy XX. századi mű, vagy tétel (Telemann: f-moll szonáta, d-moll szonáta, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., Vivaldi: G-dúr concerto, Dornel: Sonate op. 3 no.7, 3 altfurulyára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etüd vagy szólódarab (Brünnen: 1., Quantz: Solos 1-5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III., G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll nehézségi szintjén).

- Egy teljes szonáta vagy concerto és 1 korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amelyből 1 lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.), Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, Vivaldi: a-moll piccoloverseny RV445 nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etüd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KÜRT

„A” tagozat

- Egy kantiléna transzponálása Esz-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; (Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny, Händel: Ária, Skroup:

B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina, Szervánszky: Kis szvit nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Transzponálás Esz-, vagy D-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/136., II/187. nehézségi szintjén).

- Egy etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén).

- Egy kamaramű (Mozart-kürtduók, Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok - fúvósötös - nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel (ajánlott előadási darabok a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tanterv 8-10. oldalán, valamint Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.

- Egy etűd (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (előadási darabok: Albinoni: Esz- dúr, g-moll, C-dúr concerto, Barat: Fantázia, Gedicke: Koncertetűd; kamaraművek: Borst: Trombitaduók, Mező Imre: Variációk, Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió, Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr és 1 moll skála másfél oktávon, öt képlettel.

- Két etűd, vagy 1 etűd és 1 kamaramű (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr, g-moll, C-dúr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dúr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén).

- Egy más stílusú előadási darab (Bozza: Capricco nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HARSONA

„A” tagozat

- Egy etűd (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 14. Andante, 16. Allegretto leggiero, 17. Allegro moderato, 18. Allegro moderato, 19. Andante, 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabokat lásd a hatályos tanterv 46. oldalán).

- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 33-35., 37., 38., 44., 46-50.; II.: 3., 4., 9-12., 14-16., 18., 20., 21., 29., 30., 32., 33., 38-40., 46. gyakorlatok nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tantervben).

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TENORKÜRT

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. 1-30. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei).

- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. 30-53. nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai trombita tantervben).

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

BARITON

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).

Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Kopprasch: Technikai etűdök 7-16. Perényi: 347 etűd harsonára 250-270. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei).

- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Kopprasch: Technikai etűdök 7-22. Perényi: 347 etűd harsonára 250-270; Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai harsona tantervben).

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TUBA

„A” tagozat

- Két etűd (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).

- Két előadási darab (G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két gyakorlat (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).

- Két előadási darab (B. Marcello: Szonáta I. tétel, Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

1.11.A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÉRTEKELÉSE

1.11.1. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Fúvóshangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

1.11.2. Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;

- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

1.11.3. A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

2. TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

2. A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhethetnek jártasságot.

3. A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével és megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.

2.1. TÁRSASTÁNC TANSZAK

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok							Továbbképző		
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Társastánc			4	3	3	3	2-3	3	2-3	2-3	3	3
Gyermektánc	2	2										
Klasszikus balett				1	1	1	1	1				
Történelmi társas									1	1	1	1
Viselkedéskultúra							1					
Tánc történet									1	1		
Szab. vál. tant.			2	2	2	2	1	2	1	1	2	2
Összesen	2	2	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A tanszak tantárgyai

Kötelező tantárgyak:

- Társastánc
- Gyermektánc
- Klasszikus balett
- Történelmi társastánc
- Viselkedéskultúra
- Tánc történet

Szabadon választható tantárgy a tanszak bármely tantárgya.

A táncművészeti oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétel mellett a tanulók más művészeti ág (zeneművészeti, képző- és iparművészeti, szín- és bábművészeti) képzésébe is bekapcsolódhatnak, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin is részt vehetnek.

2.2. AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Fejlessze

- a gyerekek és fiatalok mozgáskultúráját,
- testi-lelki állóképességét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Neveljen

- egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat,
- táncművészetet értő közönséget,
- táncot szerető fiatalokat.

Készítsen fel

- a szakirányú továbbtanulásra.

Az alapfokú táncművészeti oktatásnak nem célja a hivatásos és versenytáncos képzés, de célja a tehetséges tanulók pályára irányítása, valamint az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra ösztönzése.

2.3. TÁRSASTÁNC TANSZAK CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A társastánc oktatás célja, hogy törekedjen a táncművészet, azon belül a társastánc minél teljesebb megismerésére, segítse sajátos eszközeivel a tanulók személyiségének formálását.

Feladata

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a tanuló

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- a táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóknak, hogy a táncstudás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Társastánc

A tanuló ismerje

- a standard táncok (angolkeringő, tangó, bécsi keringő, slowfox, quickstep) alapmotívumait,
- a latin-amerikai táncok (samba, cha-cha-cha, rumba, paso doble, jive) alapmotívumait.

Legyen képes

- a tanult táncok pontos, stílusos eltáncolására,
- páros és csoportos feladatok végrehajtására.

Klasszikus balett

A tanuló ismerje

- a klasszikus balett tanult alapelemeit,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módját.

Legyen képes

- a tanult gyakorlatok pontos kivitelezésére,
- a zene és a tánc összhangjának betartására.

Viselkedéskultúra

A tanuló ismerje

- a mindennapi élet és a társas érintkezés alapszabályait, magatartásformáit.

Legyen képes

- az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazására.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Társastánc

A tanuló ismerje

- a nemzetközileg elfogadott stílus szerint a standard és latin-amerikai táncok összetettebb - motívumait és az alaplépések variációit.

Legyen képes

- a standard és latin-amerikai táncok önálló és páros bemutatására,
- a csoportos bemutatási formában figyelmes együttműködésre,
- a tanult társastáncok valamelyikéből vagy azok mixeléséből készített koreográfiák önállóan történő csoportos bemutatására.

Történelmi társastánc

A tanuló ismerje

- a történelmi társastáncok alaplépéseit.

Legyen képes

- a tanult történelmi társastáncok stílusos, önálló és csoportos bemutatására.

2.4.A TÁRSASTÁNC TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

2.5.1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya, és időtartama:

Társastánc 20-25 perc

2.5.2. A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga tartalma:

A vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított és betanított kombinációkból áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Társastánc

A standard táncok és latin-amerikai táncok alapmotívumainak bemutatása, technikailag emelkedő nehézségi fokú kombinációk formájában, tánconként maximum 2 percben.

- Angolkeringő (Natural Spin Turn, Reverse Turn, Whisk, Weave from PP, Closed Impetus, Reverse Corte, Back Whisk, Chasse form PP, Hesitation Change, Double Reverse Spin, Progressive Chassé to Right motívumok alkalmazásával.)
- Tangó (Walk, Progressive Link, Closed Promenade, Open Reverse Turn, Lady in Line, Progressive Side Step Reverse Turn, Natural Twist Turn, Rock Back on Left Foot, and Right Foot, Back Corte motívumok alkalmazásával.)
- Bécsi keringő (Natural Turn, Closed Changes /Forward/, Reverse Turn motívumokkal.)
- Slowfox (Feather Step, Three Step, Natural Turn, Reverse Turn, Closed Impetus and Feather Finish, Change of Direction, Basic Weave, Reverse Weave motívumok alkalmazásával.)
- Quickstep (Quarter Turn to Right, Natural Spin Turn, Progressive Chassé, Forward Lock, Natural Turn, Tipple Chasse to Right, Natural Pivot Turn, Natural Turn with Hesitation, Double Reverse Spin, Chassé Reverse Turn, Natural Turn and Back Lock, Running Finish motívumok alkalmazásával.)
- Cha-cha-cha (Basic Movement, Fan, Hockey Stick, Check from Open CPP, PP /New York/, Three Cha-cha, Spot Turns, Alamana, Hand to Hand, Cuban Breaks, Natural Top, Natural Opening Out Movement, Close Hip Twist motívumok alkalmazásával.)
- Samba (Stationary Samba Walks, Whisks to Left and Right, Promenade Samba Walks, Side Samba Walk, Botafogos /Travelling, Promenade/, Volta Movements motívumok alkalmazásával.)
- Rumba (Open Hip Twist, Fan, Alamana, Hand to Hand, Spot Turns, Natural Top, Spiral, Rope Spinning, Fallaway /Aida/, Cuban Rocks, Advanced Opening Out Movement, Close Hip Twist motívumok alkalmazásával.)
- Paso doble (Appel, Attack, Chasses to Right, Chasses to Left, Promenade Close, Separation, Sixteen, Huit motívumok alkalmazásával.)
- Jive (Basic in Fallaway /Fallaway Rock/, Change of Place Right to Left, Change of Place Left to Right, Stop and Go, Change of Hands Behind Back, American Spin, Link, Whip, Fallaway Throwingaway motívumok alkalmazásával.)

2.5. A vizsga értékelése

1. A társastánc gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a standard táncok és a latin-amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése,
- a zene és a tánc összhangjának betartása,
- technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

2.6. A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

2.6.1. A vizsga részei

A vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgarészekből áll.

a. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Tánc történet 10 perc

b. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Társastánc 25-30 perc

2.6.2. A vizsga tartalma

1. A szóbeli vizsga tartalma:

Tánc történet

- a köznapi és művészi mozgás,
- a tánc és a társ művészetek,
- a tánc történet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:
  - = a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)
  - = a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
  - = a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)
- romantikus balettek,
- klasszikus balettek,
- modern tánc,
- folklórizmus,
- jelentős hazai együttesek profiljának, táncosok pályájának, koreográfusok munkásságának jellemzői,
  - az egyetemes tánc történet legjelentősebb alkotói, és műveik.

2.6.3. A gyakorlati vizsga tartalma:

A vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított és betanított kombinációkból, koreográfiából áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Társastánc

A standard táncok és a latin-amerikai táncok összetettebb motívumainak és az alaplépések variációinak bemutatása, technikailag emelkedő nehézségi fokú kombinációk formájában, táncként maximum 2 percben.

- Angolkeringő (Weave, Back Lock, Outside Spin, Turning Lock, Left Whisk, Open Telemark, Wing, Fallaway Reverse and Slip Pivot, Contra Check, Double Natural Spin, Open Impetus and Cross Hesitation motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Tangó (Fallaway Promenade, Open Promenade, Outside Swivel, Promenad Link, Four Step, Brush Tap, Basic Reverse Turn, Fallaway Reverse and Slip Pivot, Oversway, The Chase motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Bécsi keringő (Natural Turn, Closed Changes /Backward and Forward/, Reverse Turn motívumokkal.)
- Slowfox (Open Impetus, Weave from PP, Natural Weave, Top Spin, Natural Turn to Outside Swivel and Feather Ending, Natural Telemark, Hover Cross motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Quickstep (V 6, Fish Tail, Impetus, Reverse Pivot, Quick Open Reverse, Four Quick Run, Running Right Turn, Rumba Cross, Closed Telemark motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Cha-cha-cha (Open Hip Twist, Shoulder to Shoulder, Turkish Towel, Opening Out from Reverse Top, Close Hip Twist Spiral, Sweetheart, Follow My Leader motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Samba (Argentine Crosses, Reverse Turn, Rocks /Close, Open, Backward/, Corta Jaca, Plait, Botafogos /Shadow, Contral, Rolling off the Arm, Methods of Changing Feet, Natural Roll motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Rumba (Reverse Top, Opening Out from Reverse Top, Spiral, Continuous Hip Twist, Sliding Doors, Fencing, Three- Threes motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Paso doble (Promenade, La Passe, Ecan /Fallaway Whisk/, Grand Circle, Syncopated Separation, Banderillas, Fallaway Reverse, Open Telemark, Chasse Cape, Travelling Spins from PP, CPP, Changes of Feet - Syncopated Chasse, Left Foot Variation, Coup de Pique-, Fregolina-incorporating the Farol, Twists motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Jive (Toe Heel Swivels, Rolling off the Arm, Spanish Arms, Chicken Walks, Simple Spin, Flicks into Break motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)

Egy szabadon választott táncból 3-5 perces koreográfia bemutatása. (Ebből a táncból a kombinációt nem kell bemutatni!)

2.7. A vizsga értékelése

2.7.1. A tánc történet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tánc művészi és közhasználatú formáinak ismerete,
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- a tánc és a társművészetek kapcsolatának ismerete,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

2.7.2. A társastánc gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a standard táncokból és a latin-amerikai táncokból készített kombinációk és a koreográfia pontos kivitelezése,

- a zene és tánc összhangjának betartása,
- technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- térfigyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

2.8. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

2.8.1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2.8.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

2.8.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként, illetve párban - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánc történet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható.

2.8.4. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Táncművészeti ágon tánc történet tantárgyból előrehozott záróvizsga szervezhető.

2.8.5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

3. SZÍN- MŰVÉSZETI – BÁBMŰVÉSZETI ÁG A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ SZÍN- MŰVÉSZETI- B Á B M Ű V É S Z E T I K É P Z É S C É L R E N D S Z E R E É S FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés - figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait - lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására.

2. A képzés lehetővé teszi a színművészet területén

- minél változatosabb dramatikus tevékenységformákban való részvételt;
- a színpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését;
- differenciált feladatokon keresztül a dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, azok széles körű alkalmazását;
- az alapvető színpadtechnikai eljárások megismerését;
- a színjáték kulturális tradícióinak megismerését;
- a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítését;
- azt, hogy a tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket, készségeiket a színjátékban is alkalmazzák;
- minél több élő és felvett színházi előadás, köztük társaik által készített produkciók megtekintését;
- a színházi-dramai formával való kísérletezést, továbbá a színjátéknak mint művészi kommunikációs formának megtapasztalását;
- azt, hogy a tanulók egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák; a közös alkotómunka örömteli együttlétét;
- az önkifejezést;

- az önértékelést annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját eredményeik felismerésére, és azokat a színházi tanulmányaik során hasznosítani is tudják.

3. A képzés lehetővé teszi a bábművészet területén

- minél változatosabb bábos tevékenységformákban való részvételt;
- a bábos és maszkos játékok kulturális tradícióinak megismerését;
- a bábszínpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését (tér, idő, kép, ritmus, tempó stb.);
- az alapvető bábszínpadi technikák megismerését;
- a bábjátékos technikákkal való kísérletezést, továbbá a bábjáték mint művészi kommunikációs forma megtapasztalását;
- a tanulók bábjátékkal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítését;
- a tanulók képesség és adottság szerinti differenciált foglalkoztatását;
- az önkifejezést;
- az önértékelést annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját eredményeik felismerésére, és azokat bábos tanulmányaik során hasznosítani is tudják;
- a tanulók másutt szerzett ismereteinek (tánc- és mozgásművészet, dráma, történelem, irodalom, vizuális kultúra stb.) alkalmazását, esetenként integrálását;
- azt, hogy a tanulók egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák;
- minél több élő és felvett bábelőadás, köztük társaik által készített produkciók megtekintését.

3.1.A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

A képzés tanszakai:

- színjáték tanszak
- bábjáték tanszak

SZÍNJÁTÉK TANSZAK

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Óraterv (óraszámok heti bontásban)

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy Drámajáték	2	2	2	2	2	2	2	2	2			
Színjáték									2	2	3	3
Kötelező tantárgyak			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1		
Beszédgyakorlatok			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1		
Mozgásgyakorlatok			1	1	1		1	1	1	1	1	1
Kötelezően választható tantárgyak												
Szabaddon választható tantárgyak	(2)	(2)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen	2- (4)	2- (4)	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-6	4-6	4-6	4-6

Megjegyzés: a fenti táblázat Összesen rovatában az első számok a minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő dőlt számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A képzés tantárgyai

Főtárgy:

- drámajáték (2) + (1-6. évfolyam),
- színjáték (7-10. évfolyam).

Megjegyzés: a főtárgy neve ott és akkor változik, amikor a színjáték nevelésben való felhasználása - a drámai-színházi nevelés - mellett hangsúlyossá válhat a színházi (technikai) képzés.

Kötelező tantárgyak:

- beszédgyakorlatok (1-8. évfolyam),
- mozgásgyakorlatok (1-8. évfolyam).

Kötelezően választható tantárgyak

Megjegyzés: A 7-8. évfolyamon a kötelező tantárgyak magas óraszámja miatt nincs választási kötelezettség (az alábbi tantárgyak - természetesen - választhatók).

- vers- és prózamondás (az 1. évfolyamtól választható),
- bábjáték (a 4. évfolyammal bezárólag választható),
- tánc- és mozgásszínházi tréning (az 5. évfolyamtól választható),
- kreatív zenei gyakorlat (az 1. évfolyamtól választható),
- színházismeret (a 3. évfolyamtól választható),
- beszédtechnika (a 3. évfolyamtól választható).

Szabadon választott tantárgyak (a helyi igények és lehetőségek függvényében)

Néhány javaslat

- pantomim (a 4. évfolyamtól) - a bábjáték tanszak azonos elnevezésű tantárgya,
- színháztörténet (az 5. évfolyamtól),
- színháztechnika (szcenika) (a 7-10. évfolyam),
- zenés színházi képzés (a 7. évfolyamtól),
- dramaturgiai-rendezői ismeretek (9-10. évfolyam),
- drámajáték-vezetői ismeretek (9-10. évfolyam).

3.2. A SZÍNműVÉSZETI-BÁBMűVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A színművészet területén

Készítse fel a tanulót

- drámai szövegek értő - színészi szempontokat figyelembe vevő - olvasására,
- különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- színházi improvizációra,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- különféle szerepek megformálására,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére.

Ismertesse meg a tanulóval

- a színházi alapfogalmakat/szakkifejezéseket,
- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- a legfontosabb történeti és/vagy kortárs színházi stílusokat, a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadáselemzés szempontjait,

- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori közösségi, társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

3.3.SZÍNJÁTÉK TANSZAK

A DRÁMAJÁTÉK TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A drámajáték főtárgy célja, hogy a különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlessze a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsa önkifejezési formáit, illetve az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációjának folyamatát.

A folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve művészi együttműködésen keresztül tanuló társaival együtt drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre,
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára,
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben,
- érzelmi emlékek felszínre hozására és a szerepjátékokban való kreatív alkalmazására,
- érzékeny kapcsolatteremtésre és annak megtartására,
- tiszta és kifejező verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokra,
- pontos és érzékletes szerepjátékokra társaikkal és egyénileg,
- kreatív dramatizálásra, a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására,
- saját teste, mozgásai, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára,
- egyre növekvő intenzitású, tudatosságé és mélységű részvételre a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban,
- különböző - felidézett, illetve az emberi világban tapasztalt - érzelmek verbális, vokális, mozgásos, mimikai és a társművészetek eszköztárát is bevonó eszközökkel történő kifejezésére,
- összetett művészi üzenetek közlésére különböző anyag-, tér- és mozgásformák együttes alkalmazásán keresztül,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

Ismerje

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát,
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- figyelme tudatos összpontosításának szerepét és módját, a fegyelmezett feladatvégzés feltételeit,
- társai, önmaga és a felnőtt világ megfigyelésének módjait, ennek szerepét a szerepjátékok során és az improvizációkban,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák adta lehetőségeket, használatuk lehetséges módjait,

- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában,
- az érzelmi emlékezet szerepét, alkalmazásának lehetőségeit a szerepjátékokban,
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit,
- összetett művészi üzenetek közlésének különböző anyag-, tér- és mozgásformák, illetve a szerepjáték lehetőségeit,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

3.4.A DRÁMAJÁTÉK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

3.4.1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Drámajáték

- improvizáció 2-3 perc
- színpadi produkció
  - jelenet 3-5 perc
  - vagy előadás 15-25 perc

3.4.2. A vizsga tartalma

A drámajáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli *kétfős* jelenet lehet.

A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat. Az egyes tételeknek tartalmaznia kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat.

A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül.

A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített *próza* színházi produkció (2-3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet.

A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

3.4.3. A vizsga értékelése

A drámajáték gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Improvizáció:

- az instrukciók megértése, követése,
- együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),

- színpadi jelenlét,
- figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmű szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmű kilépés a szerepből),
- sűrítés képessége,
- a jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés),
- a színjáték intenzitása,
- színjátszói kifejezőeszközök,
- karakterábrázolás (a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, karakter tartása).

Színpadi produkció:

- a színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése,
- együttműködés (a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játéktípus kialakítása, tartása),
- figyelem, koncentráció,
- színpadi jelenlét,
- ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás),
- a színjáték intenzitása,
- színjátszói kifejezőeszközök,
- karakterépítés (a karakter tartása, tipikus jegyeinek kiemelése),
- atmoszférateremtés.

3.5.A BESZÉDGYAKORLATOK TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A beszédgyakorlatok tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, az adottságaiknak és képességeiknek megfelelően - dramatikusan és színpadi munkájukban egyaránt - könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságainak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében,
- a követendő és az elvetendő beszédpélda felismerésére hallás alapján,
- a durva légzéstechnikai, hangadási és artikulációs hibák felismerésére mások és saját beszédében.

Ismerje

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat,
- légző-, hang- és artikulációs játékokat, gyakorlatokat hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal és irodalmi szövegekkel,
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat,
- az általában érvényes hangsúlyszabályokat,
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- ismert karakterek hangzásának hiteles létrehozására,
- dramatikusan és színpadi munkájában az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására.

Ismerje (az előbbieken kívül)

- a beszéd dallamának változatait és kifejező hatását,
- a beszéd váltásait (erő, magasság, tempó),
- a szövegek tagolásának, földolgozásának lehetőségeit.

3.6. A BESZÉDGYAKORLATOK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

3.6.1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszédgyakorlatok

- csoportos gyakorlatsor 10-20 perc
- egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat 2-3 perc

3.6.2. A vizsga tartalma

A beszédgyakorlatok vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor

Légző-, hang-, artikulációs, ritmus- és tempógyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

Egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlatok

A szó- és mondathangsúly, a hanglejtés, valamint a hangsúly- és hanglejtés-variációk köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatok.

A szaktanárnak 10 tételből álló tételsort kell összeállítania egyénileg elvégezhető feladatokból.

3.6.3. A vizsga értékelése

A beszédgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága,
- koncentráció,
- együttműködés.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.

3.7. A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

3.7.1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszédgyakorlatok

- csoportos gyakorlatsor 10-20 perc
- egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat 3 perc

3.7.2. A vizsga tartalma

A beszédgyakorlatok vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor

Légző-, hang-, artikulációs, ritmus- és tempógyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

Egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat

Ismeretlen prózai szöveg (részlet) felolvasása a hangsúly és hanglejtés szabályainak alkalmazásával.

A felolvasásra szánt szöveget a szaktanár jelöli ki.

3.7.3. A vizsga értékelése

A beszédgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai

Csoportos gyakorlatsor:

- gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága,
- koncentráció,
- együttműködés.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.

Egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat (blattolás):

- a szöveg tagolása,
- a hangsúlyszabályok alkalmazása,
- a hanglejtésszabályok alkalmazása,
- a lényeg kiemelése,
- érdekesség.

3.8.A MOZGÁSGYAKORLATOK TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy célja

- a tanuló felkészítése a csoportos dráma- vagy színjáték-foglalkozásokon történő részvételre;
- az alapvető technikai elemek, a bemelegítés részeinek és folyamatának elsajátíttatása és elméleti megismertetése;
- a próbaállapot elérése csoportkohéziós, speciális mozgásos feladatok, illetve a koncentrációt és a kondíciót fejlesztő gyakorlatok révén;
- az esetleges sérülésektől, az ütközéstől, eséstől, az érintéstől való félelem, illetve tartózkodás kialakulásának megelőzése, elkerülése vagy feloldása a mozgás eszközeivel.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,
- a megfelelő próbaállapot elérésére a tréning gyakorlatainak végrehajtása során,
- általános bemelegítés megtervezésére és levezetésére.

Ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a különböző gyakorlat típusok egymás mellé rendelésének főbb módozatait.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül) egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, körültekintő levezetésére.

Ismerje

- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait, tréningstílusokat,
- a mozgástechnika tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

3.9.A MOZGÁSGYAKORLATOK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

3.9.1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgásgyakorlatok 10-20 perc

3.9.2. A vizsga tartalma

Csoportos gyakorlatsor

Bemelegítő, térformáló, térérzékelő, dinamikai, egyensúly- és vezetékes, bizalom-, ugrás-, esés- és talajgyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

3.9.3. A vizsga értékelése

A mozgásgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága (koncentráció, térhasználat, mozgásritmus, mozgáskoordináció, együttműködés).

3.10.A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

3.10.1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgásgyakorlatok 10-20 perc

3.10.2. A vizsga tartalma

Csoportos gyakorlatsor

Lépés járás-, futás-, ugrás- esés-, talaj-, emelés- és támaszgyakorlatok, dinamikai gyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

3.10.3. A vizsga értékelése

A mozgásgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai

- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága (koncentráció, térhasználat, mozgásritmus, mozgáskoordináció, együttműködés).

3.11.A SZÍNJÁTÉK TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A színjáték főtárgy elsődleges célja, hogy a színházművészet - ezen belül is elsősorban a színjáték - iránt érdeklődő tanulók számára lehetőséget biztosítson a színjátékon keresztül történő önkifejezésre, a színpadi munka alapjainak elsajátítására, valamint a színházi szakmák tevékenységi körének megismerésére. Törekednünk kell arra, hogy az oktatást a tanulók életkori sajátosságaihoz, adottságaihoz, és képességeihez igazítsuk. Mindez természetesen nem azt jelenti, hogy a képzéssel szemben ne lennének tartalmi és formai vonatkozású minőségi követelmények. Éppen ellenkezőleg: a színjáték főtárgy tanításán keresztül a tanárnak arra kell törekednie, hogy a fiataloknak a színházi és színjátékos ismereteket a számukra legérvényesebb és leghatékonyabb módon közvetítse.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,

- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi improvizációra,
- különféle szerepek megformálására,
- drámai szövegek értő - színészi szempontokat figyelembe vevő - olvasására,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- a valóságon keresztül értelmezni a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot.

Ismerje

- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadáselemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét, napjaink színházi struktúráját.

3.12. A SZÍNJÁTÉK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

3.12.1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Színjáték

- improvizáció 3-5 perc
- színpadi produkció
  - jelenet 5-7 perc
  - vagy
  - előadás 15-40 perc

3.12.2. A vizsga tartalma

A színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges és szöveg nélküli *kétfős* jelenet lehet.

A szaktanárnak - a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő - legalább tíz kétfős improvizációs feladtból álló tételsort kell összeállítania. A tételsornak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendő feladatokat egyaránt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat.

A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül.

Az etűd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciók alapján variációk bemutatását kéri.

A felkészülési idő 5 perc.

Színpadai produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített prózai színházi produkció (2-3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet.

A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közreműködnie.

3.12.3. A vizsga értékelése

A színjáték gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Improvizáció:

- Az instrukciók megértése, követése,
- a színpadai megjelenítés alapvető szabályainak alkalmazása (érthetőség, láthatóság),
- együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése, rugalmasság - reakció váratlan történésekre),
  - stílusérzék (közös játékstílus kialakítása, a választott stílus megtartása, illetve együttes stílusváltás, vagy a játékstílusok tudatos ütköztetése a kifejezés érdekében, az egyes elemek - gesztus, beszédmód, nyelv, mozgás - egysége),
  - figyelem, koncentráció,
  - karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága),
  - a színjáték hitele (az ábrázolás mélysége, igazságtartalma, személyessége, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása),
  - az improvizáció „dramaturgiája” (a jelenet indítása, jelenet zárása, cselekményépítés, sűrítés képessége, feszültségteremtés, fordulatok),
  - atmoszférateremtés,
  - színjátszói kifejezőeszközök, intenzitás,
  - fantázia ötletesség, humor.

Színpadai produkció (előadás, jelenet):

- koncentráció, figyelem,
- együttműködés (a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása),
  - hiteles játékmód (nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, személyessége, életélmények, tapasztalatok játékká formálása, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása),
  - a játék intenzitása,
  - karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága, a karakterábrázolás elmélyítése, személyessé tétele),
  - stílusérzék (alkalmazkodás a produkció játékstílusához, közös stílushoz illeszkedő színjátékos kifejezőeszközök),
  - ritmusérzék (a játék tempójának érzékelése, tartása, pontos, társakhoz igazodó tempóváltás),
  - feszültségteremtés,
  - atmoszférateremtés.

3.13. A TÁNC- ÉS MOZGÁSSZÍNHÁZI TRÉNING TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy célja

- a tanulók megismertetése fizikai jelenlétük lehetőségeivel, korlátaival s az ezekből adódó feladatokkal;

- a mozgáskoordináció és a fizikai képességek fejlesztésén keresztül az önfogadás lassú folyamatának segítése;
- a nonverbális közlésmód, valamint a testbeszéd megértése és használhatóvá tétele;
- a test alkalmassá tétele különböző érzelmi állapotok és helyzetek megjelenítésére s az ez iránt való érzékenységre;
- a mozgásban fellelhető szabadságérzet megtapasztaltatása;
- színházi helyzetekben történő, mozgásra épülő feladatok ellátására való alkalmasság megteremtése.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- az adott színházi helyzetnek megfelelő mozgásszínházi eszközök megválasztására,
- karakterábrázolásra a mozgás eszközeivel,
- mozgásimprovizációra, az improvizáció esetleges rögzítésére.

Ismerje

- az alapvető mozgásművészeti szakkifejezéseket.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására,
- színészi jelenlét felmutatására mozgásszínházi játékban,
- tánc- és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére,
- rendezői instrukció követésére, az adott szituáció mozgásban történő megoldására.

Ismerje (az előbbieken kívül)

- a tánc- és mozgásszínház működésének struktúráját, alkalmazási területeit,
- a legfontosabb történeti és kortárs tánc- és mozgásszínházi stílusokat,
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait,
- a mozgásszínházi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét,
- a tánc- és mozgásszínház helyét és szerepét a színházi struktúrában.

3.14. A SZÍNHÁZISMERET TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy a színházi tanszak célkitűzései közül minél több élő és felvett színházi előadás megtekintésére, a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítésére nyújt kiemelt lehetőséget. A tanszak általános célkitűzéseinek szellemében a tantárgy lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók felkészült nézőkké, tudatos színháztudóssá váljanak.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- felismerni, hogy saját befogadói élményeiket milyen színházi hatások befolyásolják,
- a színházi előadással kapcsolatos élményeiket, véleményüket világosan, érvekre támaszkodva megfogalmazni,
- a megismert fogalmi készlet alapján megfogalmazni egy-egy színházi előadás legfontosabb sajátosságait, jellegzetességeit,
- a mások által készített előadások tanulságait saját tevékenységükre (is) adaptálni,
- a saját csoportjuk által létrehozott előadások sajátosságait leírni,
- az előadás készítése közben felmerült problémákat összefüggésbe hozni a színházi előadás általánosabb problémáival.

Ismerje

- azt az alkotói folyamatot, amelyben egy-egy értékes előadás létrejön,

- a legfontosabb „színházi mesterségeket”,
- az előadás különböző közreműködőinek szerepét, részvételi módját az alkotói folyamatban,
- azt, hogy saját tevékenységének hol a helye, továbbá mi a szerepe az egész előadás hatásmechanizmusában,
- a színházi előadás legfontosabb alkotórészeit, legyen tudatában annak, hogy ezek az elemek miként kapcsolódnak egymáshoz, hogyan képesek befolyásolni a nézői élményt,
- a színházművészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet legfontosabb elemeit.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- felismerni egy-egy színházi előadás meghatározó alkotóelemeit, azok sajátosságait, felhasználási, kapcsolódási módját,
- a színházi előadást a benne érvényesülő (műfaji, stiláris, illetve formai) konvenciórendszer szerint vizsgálni, értékelni,
- a megismert fogalmi készletet saját csoportja színházi tevékenységére is alkalmazni, azaz a saját munkája során felmerülő problémákra elméletileg is reflektálni,
- egy-egy színházi előadást átfogóan értékelni, eljutni az előadás jellemzőinek leírásától, összetevőinek elemzésétől a színházi műalkotás értelmezésig.

Ismerje (az előbbieken kívül)

- a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközzeit,
- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat, azok meghatározásait, kapcsolódásukat, továbbá helyüket, szerepüket a különféle színházi konvenciórendszerekben, illetve más művészeti, irodalmi, esztétikai fogalmakkal való összefüggéseiket,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.

3.15. A SZÍNHÁZISMERET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

3.15.1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga előzetesen elkészített írásbeli feladatból és szóbeli vizsgarészből áll.

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Színházismeret 10 perc

3.15.2. A vizsga tartalma

Előadáselemző esszé

A tanulónak a szaktanárral egyeztetett lista alapján választott előadásról előadáselemző esszét kell készítenie. Az előadás hivatásos társulat, színházi műhely vagy diák- illetve gyermekszínház csoport választott előadása lehet. Az esszét a szóbeli vizsgarész megkezdése előtt legalább 15 nappal be kell nyújtania a vizsgát szervező intézménynek.

A tanuló csak akkor bocsátható szóbeli vizsgára, ha előadáselemző dolgozata megfelelt.

A színházismeret szóbeli vizsga tartalma

A tanuló a szaktanár által összeállított legalább tíz tételből álló tételsorból húz a vizsgán. A tételek tartalma az alábbiakra épül:

- a színházi előadások összetevői, kapcsolatuk és szerepük az előadásban, az összetevők jelentéshordozó szerepe,
- színpadtípusok,
- színházi stílusok, műfajok,
- a színházi előadások létrejöttének folyamata,
- fontosabb színházi mesterségek,
- a színházi előadások különböző közreműködőinek szerepe az előadás létrejöttének folyamatában.

3.15.3. A vizsga értékelése

Az előadáselemző esszé értékelésének általános szempontjai:

- a feladat megértése,
- az ismeretek gazdagsága,
- a téma kidolgozottsága,
- megszerkesztettség, nyelvhelyesség.

A színházismeret szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a kérdés megértése,
- az ismeretek gazdagsága,
- a téma kifejtettsége,
- a kifejezés pontossága, érthetősége.

3.16. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

3.16.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

3.16.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Azoknál a vizsgatantárgyaknál, amelyeknél a vizsga tartalmában csoportos gyakorlatsor szerepel, ott a szaktanár a megadott gyakorlatok köréből kiválasztott három különböző gyakorlatsort állít össze, amelyből a vizsgán a vizsgabizottság által kijelölt egy gyakorlatsort kell elvégezniük a tanulóknak csoportos formában, a szaktanár irányításával.

Vizsgatantárgyak a színjáték tanszakon

A művészeti alapvizsga tantárgyai:

- drámajáték,
- beszédgyakorlatok vagy mozgásgyakorlatok.

A művészeti záróvizsga tantárgyai:

- színjáték,

- egy választott tantárgy az alábbiak közül
  - = beszédgyakorlatok,
  - = mozgásgyakorlatok,
  - = vers- és prózamondás,
  - = tánc- és mozgásszínházi tréning,
  - = kreatív zenei, gyakorlat,
  - = színházismeret,
  - = beszédtechnika.

Vizsgatantárgyak a bábjáték tanszakon

A művészeti alapvizsga tantárgyai:

- bábjáték,
- bábkészítés vagy beszéd és ének.

A művészeti záróvizsga tantárgyai:

- bábjáték,
- egy választott tantárgy az alábbiak közül
  - = bábmozgatás,
  - = vers- és prózamondás,
  - = bábszínházismeret,
  - = beszédtechnika,
  - = pantomim,
  - = kreatív zenei gyakorlat,
  - = bábszínészet,
  - = báb- és díszlettervezés,
  - = színpadtechnika (szcenika).

Színjáték és bábjáték tanszakon a fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

3.16.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti és bábművészeti ág valamelyik tanszakán vers- és prózamondás, kreatív zenei gyakorlat vagy beszédtechnika tantárgyakból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

3.16.4. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Színjáték tanszakon beszédgyakorlatok, valamint mozgásgyakorlatok tantárgyból előrehozott záróvizsga, bábjáték tanszakon beszéd és ének tantárgyból előrehozott alapvizsga szervezhető.

3.16.5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A színházismeret és bábszínházismeret vizsgatantárgyak osztályzatát az előzetesen elkészített írásbeli feladat és a szóbeli vizsgarész osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsgatantárgy végső osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntő.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

XVI. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program 2021.június 1-től hatályos ezzel egyidejűleg az intézmény előző pedagógiai programja hatályát veszti.

A bevezetése valamennyi évfolyamon egyszerre történik.

A Csengelei Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete az intézmény pedagógiai programjának módosítását a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén elfogadta.

Csengele, 2021. május 28.

P.H.

.....
Czirok Zoltán
intézményvezető

A Csengelei Alapfokú Művészeti Iskola diákképviselője az intézmény pedagógiai programjának módosításával kapcsolatos véleményezési jogát gyakorolta.

Csengele. 2021. május 28.

.....
Greza Anna
diákképviselő

A Csengelei Alapfokú Művészeti Iskola szülői képviselője az intézmény pedagógiai programjának módosításával kapcsolatos véleményezési jogát gyakorolta.

Csengele. 2021. május 28.

.....
Samuné Béres Márta
szülők képviselője

A Csengelei Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programjának módosítását a mai napon intézményvezetői jogkörömben jóváhagyom.

Csengele, 2021. május 28.

.....
Czirok Zoltán
intézményvezető

A Csengelei Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programjának módosítását, amelyet az intézmény nevelőtestülete 2021. május 28-án elfogadott, az intézmény vezetője 2021. április 28-án jóváhagyott, a mai napon a fenntartó képviselőjeként jóváhagyom.

Csengele, 2021. május 31.

.....
Gömöri Balázs
fenntartó képviselője